

Părintele Ambrozie

Îndrumar de spovedanie



Arhimandritul
Ambrozie Iurasov

ÎNDRUMAR DE SPOVEDANIE

Traducere din limba rusă de
Xenia Tănăsescu-Vlas

Tipărită cu binecuvântarea
Preasfințitului Părinte Galaction,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

editura
Σοφία

Editura Cartea Ortodoxă
București

Redactor: Elena Marinescu

Coperta: Mona Velciov

Traducerea s-a făcut după originalul în limba rusă: Arhimandrit Amvrosii (Iurasov), *Ispoved' v pomošt' kaiuštimsia*, Ivanovo, 1996.

© Sophia, pentru prezenta traducere

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IURASOV, AMBROZIE, ARHIM.

Îndrumar de spovedanie / arhim. Ambrozie Iurasov,
trad. din lb. rusă: Xenia Tănăsescu-Vlas –
București: Editura Sophia; Alexandria: Cartea
Ortodoxă, 2010

ISBN 978-973-136-177-2

ISBN 978-606-529-075-4

I. Tănăsescu-Vlas, Xenia (trad.)

281.95(047.53)



Ușile pocăinței deschide-mi mie

*Pocăiți-vă căci s-a apropiat
Împărăția cerurilor (Mt. 3, 2)*



Pocăința este cel mai mare dar dat de Dumnezeu omului. Ea se arată a fi cel de-al doilea botez, în care ne spălăm de păcatele înfăptuite și ne îmbrăcăm iarăși cu veșmintele cele albe, curățite, primind harul pierdut după căderea în păcat. Am fost păcătoși, putem deveni sfinți. Pocăința ne deschide cerul, ne duce în Rai. Fără pocăință nu există mântuire.

A te pocăi înseamnă a-ți schimba modul de viață, înseamnă în primul rând „să îți vii în fire” (cf. Lc. 15, 17), adică să vezi păcatul din tine, să-l conștientizezi, să ajungi să îl urăști, iar apoi să te

căiești în fața lui Dumnezeu, în prezența preotului, făgăduind să nu mai păcătuiești.

Bolnavul nu va primi niciodată tămăduirea, dacă nu va descoperi doctorului boala sa. La fel și noi, până nu ajungem la cunoștința păcatului, nu putem primi iertare de la Dumnezeu. „Conștiința păcatului este începutul mântuirii – spune Fericitul Augustin. Dacă omul ascunde, Dumnezeu descoperă; dacă omul ține în taină, Dumnezeu vădește, dacă omul recunoaște, Dumnezeu iartă.”

De multe ori, oamenii ajung la spovedanie și nici măcar nu știu ce să spună, căci despre pocăință nici nu poate fi vorba! Ochii duhovnicești le sunt închiși, iar sufletul își doarme somnul de veci.

Dar oare de ce doarme sufletul? Și din ce pricină ajunge omul într-o asemenea stare înfricoșătoare?

Diavolul știe că în lucrarea mântuirii lucrul de căpetenie este pocăința sinceră și de aceea lovește în centrul țintei, îi lipsește pe oameni de spovedanie și rezultatul nu se lasă așteptat: omul nu-și mai controlează faptele, cuvintele și gândurile, mintea i se întunecă, nu își vede păcatele și nu observă că a călcat legea lui Dumnezeu. Păcatul îi devine un obicei, intră în firea omului și trăiește în el; atunci pe om nu îl mai sperie nici moartea, nici iadul și nici chiar Înfricoșătoarea Judecată. Ce o da Dumnezeu, spun mulți din obișnuință. Iar Dumnezeu a dat Sfânta Scriptu-

ră și Cuvântul Lui ne va judeca pe noi toți în ziua cea de pe urmă. Păcatul, pe lângă faptul că ne molipsește sufletul de ceea ce e rău, mai și otrăvește totul în jurul nostru. Fiecare păcat, chiar și cel mai mărunț, influențează soarta lumii, spune părintele Siluan și, dimpotrivă, pocăința noastră are o influență benefică asupra celor din jur, îi bucură. Odată s-a apropiat de duhovnic o femeie, plângându-se că acasă îi merg toate cumplit de rău: soțul este necredincios, rupe icoanele, copiii nu merg la Biserică, nu se roagă, vecina o urăște și vrea să o otrăvească... Și când a început femeia să se spovedească, s-a dovedit că avea o mulțime de păcate de moarte. S-a căit, s-a împărțășit și a plecat. Întorcându-se după trei luni, a spus: „Părinte, s-a petrecut o minune! M-am întors acasă de la mănăstire și totul s-a schimbat. Soțul mi-a spus: «Ce tot mergi la biserică și citești cărți de una singură, fără să ne spui și nouă ceva?» Și a început el însuși să citească Evanghelia. După aceea s-a dus la Biserică, s-a spovedit și ne-am cununat. Copiii, văzând cum li s-a schimbat tatăl, au început să meargă și ei la biserică, iar vecina a început să-mi vorbească împăciuitor și să zâmbască...” Iată ce înseamnă pocăința!

Păcatul este cel mai mare rău din lume, spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Prin păcatele noastre cele nemărturisite Îl rănim din nou pe Hristos Mântuitorul. Ele sunt, de asemenea, răni înfricoșătoare ale sufletului nostru, ale căror cicatrici

persistă toată viața. Numai prin Taina Spovedaniei ni se poate curăți și tămădui sufletul. Spovedania ne smulge din abisul păcatului, al defectelor și al patimilor, aducându-ne la porțile Raiului. Domnul Însuși Își desface brațele și ne primește ca pe niște fii risipitori. Iar la Dumnezeu trebuie să alergăm așa cum pruncul se grăbește să ajungă la părinții săi atunci când face o boroboacă: plânge, își cere iertare, promite să se poarte bine și părinții iubitori îl iartă. Astfel și Tatăl nostru, atunci când venim la El cu pocăință sinceră, cu lacrimi, ne iartă și ne dă harul, ni-l dăruiește. Căci se întâmplă și astfel: cineva a supărat un copil, iar el dă fuga la părinți, pârându-l pe cel care l-a amărât. Fiindu-le milă de micuț, aceștia îl liniștesc: „Nu-i nimic, o să vorbim cu obraznicul acela, nu o să te mai atingă...” La fel și noi: atunci când diavolul se năpustește asupra noastră, trebuie să alergăm degrabă la spovedanie, să descoperim totul lui Dumnezeu, iar El îl va opri pe cel rău să o mai facă. Sfântul Teofan Zăvorâtul spune că prin spovedanie ne izbăvim de diavol ca de un vrăjmaș și un răufăcător, care ne vatămă atâta timp cât nu îl simțim; în momentul în care băgăm de seamă că este vorba de el, fuge de la noi. La spovedanie, Dumnezeu ne dă prin har puterea de a ne lupta cu păcatul, cu defectele și patimile.

Neputând să se izbăvească nicicum de împătimirea pentru tutun, un om a cerut sfat de la

starețul Ambrozie de la Optina. Bătrânul i-a explicat ce vătămare aduce fumatul atât sufletului, cât și trupului, l-a sfătuit să se spovedească amănunțit de toate păcatele, începând cu vârsta de șapte ani, și să se împărtășească cu Sfintele lui Hristos Taine. Aceasta i-a fost de ajutor. Fără o spovedanie sinceră este cu neputință să biruiești patimile.

Dacă omul săvârșește tot timpul unul și același păcat, ajunge să se împătimească de acesta și, deși e liber, sufletul îi e în temniță. Mulți oameni trăiesc în libertate cu trupul și nu își dau seama că sunt ținuți legați de păcat, nu se gândesc că toate faptele noastre, cuvintele și gândurile sunt controlate atât de Cer, cât și de iad, de către Dumnezeu și de către diavol. Toate faptele rele, gândurile necurate, fiecare cuvânt deșert, rostit în van, este însemnat de duhurile cele rele și se va descoperi în ziua Înfricoșătoarei Judecăți. Iar faptele cele bune stau înaintea omului și prin acestea se va îndreptăți el la Judecata de Apoi. Chipul pocăinței ni l-a descris Domnul în parabola despre fiul cel risipitor.

Un om avea doi fii. Cel mai tânăr i-a cerut tatălui să împartă moștenirea, să-i dea partea ce i se cuvenea din ea și, primind cele cuvenite, acesta a plecat într-o țară îndepărtată, risipind acolo totul și trăind în desfrânare. Dar trecând o vreme, în țara aceea a început foametea și el a trebuit să își caute de lucru pentru a se hrăni. A ajuns să pască

porcii unui localnic. Ar fi fost bucuros să mănânce hrana acestora, dar nu i se dădea. Și, ajungând în mare strâmtorare, și-a venit în fire și, amintindu-și de tatăl său, s-a hotărât: Voi merge la tatăl meu și, căzându-i la picioare, îi voi spune: „Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi.” Acestea și le-a pus el în inimă și, sculându-se, a pornit la tatăl său. Și încă departe fiind, tatăl l-a văzut și a alergat în întâmpinarea lui. Fiul i-a căzut la piept și, iertându-l, tatăl a poruncit slugilor să-l îmbrace în hainele cele mai bune și să pregătească un ospăț, pentru că fiul lui era mort și a înviat, era pierdut și s-a aflat.

Sfinții Părinți deosebesc în această pericopă evanghelică trei momente ale pocăinței. Primul – omul și-a venit în fire, adică, privind în sufletul său, a înțeles că este cumplit de păcătos, de vinovat în fața lui Dumnezeu, în el a luat naștere un sentiment de pocăință. Al doilea – omul a luat o hotărâre: „S-a sculat și a venit”, adică s-a dus la biserică să se spovedească. Și al treilea – i-a căzut la piept, adică însăși pocăința, spovedania, când, în prezența preotului, omul își mărturisește în fața lui Dumnezeu toate păcatele sale, făgăduind să nu le mai repete. Atunci Domnul, Tatăl cel iubitor, îl iartă și îl primește, ca pe fiul risipitor, în brațele Sale.

Pocăința începe atunci când omul conștientizează că este păcătos, și că păcatele îl împiedică

că să trăiască, otrăvindu-i sufletul. Dacă omul nu își vede păcatele, înseamnă că suferă de o boală duhovnicească serioasă și sufletul îi este mort pentru Dumnezeu. Pe el nu-l mai chinuie păcatele, acest suflet este legat de diavol atât la mâini, cât și la picioare, ochii duhovnicești îi sunt închiși, urechile lui nu aud, buzele i s-au împietrit. Este ca un om aflat în sicriu: nu aude, nu vede, nu simte. Când se îmbolnăvește cineva, primul simptom că el și-a pierdut sănătatea este refuzul mâncării. În același fel, cel care s-a îmbolnăvit duhovnicește refuză rugăciunea și tot ce este duhovnicesc. Nu vrea să citească Sfânta Scriptură, în care Domnul ne vorbește, nu vrea să meargă la Biserică și, chiar dacă face un efort de voință în această direcție, sau întârzie la slujbă, sau nu stă până la capăt, iar în timpul ei se chinuie, dorindu-și să se sfârșească mai repede. Iar păcatele proprii nu și le vede, pentru că s-a îndepărtat de Dumnezeu, de lumină. E ca atunci când alergi noaptea prin băltoace: evident că îți vei murdări hainele de noroi, dar, în întuneric fiind, murdăria nu se vede. Însă e suficient să vii la lumină și se va descoperi imediat, căci privind ne vom îngrozi. Până nu ne apropiem de Dumnezeu și nu trăim după voia Lui, ne aflăm în întuneric și nu ne vedem păcatele, sufletul ne este negru, iar fiecare păcat nou ni-l pătează cu o nouă pată neagră, însă negru pe negru nu se observă...

Marii păcătoși se consideră întotdeauna drepti, iar sfinții se socot a fi mari păcătoși. Trăind în lumina lui Hristos, aceștia văd până și cele mai mici pete în sufletul lor și conștientizează nevrednicia lor în fața lui Dumnezeu.

A venit odată la un stareț ucenicul, spunându-i: „Avva, eu văd cu ochii duhovnicești îngeri.” Iar starețul i-a răspuns: „Asta nu-i nevoie. De abia când îți vei vedea cu ochii duhovnicești puzderie de păcate, cât nisipul mării, atunci mare îți va fi și nevoia.” Sfinții Părinți spun: „Fericit nu e cel ce zărește îngerii, ci acela care își vede propriile păcate.”

Oare de ce nu ne vedem păcatele? Pentru că nu ne controlăm nici pe noi înșine, nici faptele noastre, precum nici cuvintele și gândurile. Legea lui Dumnezeu nu o respectăm, ne-am împietrit în păcate și ne-am obișnuit într-atât cu ele, că nici păcatul nu-l mai socotim păcat. De exemplu, o fată viețuia curat, modest, dar fiind între prieteni i-a scăpat un cuvânt urât, de argou. Ea s-a rușinat, s-a tulburat, s-a înroșit, dar dacă nu s-a îndreptat, a mai înjurat și altă dată, și nu i-a mai fost atât de rușine; după aceea a mai făcut-o iarăși și iarăși, până s-a obișnuit și cuvintele murdare au început să curgă de la sine, dar ei nu-i mai păsa. Astfel, fiecare păcat intră în suflet, punând stăpânire pe el, și de aceea când acești oameni vin la spovedanie nici nu știu măcar pentru ce să se căiască. Părintele îi întreabă: „Ce pă-

cate ai?” „Parcă nici unul..., nu știu.” Dar, dacă ne-ar întreba câți bani avem în portofel, cine cu cât ne este dator, ce prețuri mai sunt pe la magazine, cine ne-a supărat, cum se mai împacă vecinii între ei și ce preocupări mai au, ne amintim de toate. Dar pe cine am întristat, pe cine am necăjit, nu ne amintim.

Sfinții Părinți spun că începutul mântuirii este cunoașterea de sine, adică a neputințelor, a viciilor și a obiceiurilor aducătoare de păcat, învinuirea de sine cu frângerea inimii și rugăciunea către Dumnezeu, pentru ajutor.

Iar Domnul ne cheamă să punem început bun, descoperindu-ne starea în care ne aflăm.

Odată a venit la spovedanie o femeie; în 50 de ani nu se spovedise niciodată. „Ce te-a determinat să vii?”, a întrebat-o părintele. „Un vis. Vedeam ca și cum aș fi fost bolnavă și deodată mi-a căzut inima din piept în palmă. M-am uitat la ea, și într-o parte era sănătoasă, iar în cealaltă putredă, învelită într-o peliculă ruginită. Am vrut să îndepărtiez această peliculă, dar nu am putut și m-am hotărât să merg la doctor. Deșteptându-mă, am înțeles că este vorba de o boală a sufletului, inima fiindu-mi străpunsă de păcat, și că trebuie să mă adresez unui medic duhovnicesc, adică preotului.”

Știm că Apostolul Petru a fost oarecând slab cu duhul și s-a lepădat de Hristos, dar, când a cântat cocoșul, a plâns amarnic, s-a căit și a fost

iertat. În viața fiecăruia dintre noi există o asemenea noapte, când în mijlocul nelegiuirilor noastre începe „să dea glas cocoșul” – vocea conștiinței, care ne vedește pe noi, cei ce ne-am lepădat de Mântuitorul nostru și care Îl tot răstignim cu păcatele noastre. Vai celui ce își astupă urechile pentru a nu auzi această voce! Fericit este acela care începe să își plângă amarnic păcatele și, prin pocăință, își curăță sufletul.

În momentul în care omul a înțeles că este păcătos, el nu trebuie să mai zăbovească, nu trebuie să amâne pocăința. Se poate spune că în viața noastră duhovnicească există două „calendare”, unul fiind dumnezeiesc, iar celălalt diabolic. Cel al lui Dumnezeu poartă numele de „astăzi”, „acum”: întoarce-te la Domnul acum, pocăiește-te acum, căci mâine poate va fi prea târziu. Iar „calendarul” diavolului se numește „mâine, după aceea, mai târziu”: „lasă pe mâine, astăzi ești încă tânăr, trăiește după bunul plac; mai târziu, când vei îmbătrâni, te vei pocăi.”

Dar, precum nu trebuie să neglijezi o boală, căci în timp ea poate deveni fatală, tot așa nu trebuie să amâni pocăința, deoarece aceasta va duce la moartea duhovnicească. „Nu amâna pe mâine, căci acest mâine este fără de sfârșit”, spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Unii socotesc astfel: când voi ieși la pensie voi putea merge la biserică, tot atunci o să mă și pocăiesc. Și de unde știi dacă o să trăiești până la pensie? Între tine și moarte es-

te un singur pas, spune Domnul (cf. I Reg. 20, 3). Mergi la cimitir și vei vedea că acolo se odihnesc nu numai cei bătrâni, ci și cei tineri; poate și pe tine te va chema Domnul mâine să Îi dai răspuns. Nu amâna, nu te încredința în spusele diavolului, care-ți șoptește: „Mai așteaptă, încă mai e timp, o să dovedești...” Nu crede ce spun lumea și diavolul, care te țin strâns și nu vor să-ți dea drumul, nu te încrede în inima ta cea stricată și în mintea cea întunecată, care nu vor să renunțe la distracțiile aducătoare de păcat: „numai nu acum, mai târziu, mai târziu...” Nu, nu mai târziu, ci acum, spune cuvântul lui Dumnezeu. Căiește-te imediat, nu aștepta nici o zi, nici măcar un ceas, căci păcatul te lipsește de harul lui Dumnezeu și te predă în mâinile diavolului.

Dacă vasele murdare nu sunt spălate imediat, atunci murdăria se va usca și va fi greu să o îndepărtezi. La fel se petrece și cu păcatele. Cu cât vom amâna mai mult pocăința, cu atât ne va fi mai greu să curățăm sufletul de acestea. Necugețat este omul care nu își curăță locuința, are gunoi și praf peste tot, el însuși nu se spală și nu își schimbă hainele. Cu unul ca acesta nici nu îți face plăcere să ai de-a face. Dar sufletul nostru este cu mult mai valoros decât camera și îmbrăcămintea, el trebuie să fie curat, luminos și sfânt, putând fi curățat cu adevărat numai prin Taina Pocăinței.

Atunci când se căiește păcătosul, întru cei de Sus e sărbătoare; îngerii, cerul întreg se bucură

de un singur păcătos care se pocăiește, toate puterile cerești saltă când pe pământ se săvârșește pocăința. Starețul Siluan spunea: „Cine se căiește, în acela este Duhul Sfânt și, încă pe pământ fiind, se aseamănă Domnului. Iar cine nu se căiește, se aseamănă vrăjmașului.”

Pocăința ne deschide porțile Raiului. Cuviosul Nifon a văzut odată cum îngerii duceau la ceruri sufletul unui păcătos și, când îl treceau prin vămi, duhurile rele strigau: „Acest suflet este al nostru, dați-ni-l! Este al nostru!” „Și cu ce o dovediți?”, au întrebat îngerii. „Nu este păcat care să nu fi fost săvârșit de omul acesta. Întreaga viață și-a trăit-o petrecând în patimi, deprinzându-se cu răul și împlinind voia noastră.” L-au întrebat pe îngerul păzitor și el a spus: „Da, într-adevăr acest om a fost un mare păcătos, dar, îmbolnăvinduse, s-a căit în fața Domnului. În chinuri cumplite fiind, își ridica mâinile la cer, plângând cu amar și rugându-se fierbinte. Și Domnul l-a iertat.” Îngerii nu au dat sufletul demonilor, iar aceia au urlat disperați: „Ce o să mai facem? Dacă Dumnezeu a miluit un asemenea suflet, atunci în zadar ne trudem, căci va milui lumea întreagă!” „Da, au spus îngerii, dacă lumea întreagă se va căi cu smerenie și frângere de inimă, Domnul o va milui.” Și îngerii au trecut împreună cu sufletul păcătosului care se pocăise prin porțile Raiului.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că păcatul ne întinează cu o pată, care nu poate fi spălată

nici în mii de ape, ci numai cu lacrimile pocăinței. Dar Domnul așteaptă ca omul să ajungă să-și urască păcatul, iar în suflet să se ivească scârba față de păcat, să aibă un sentiment permanent de pocăință și de frângere a inimii. Lacrimile pentru păcate sunt socotite în chip deosebit de îngeri. Este cunoscut faptul că lacrimile îi curăță omului ochii, ucid microbii, spală murdăria. Dacă n-ar exista lacrimi, lumea ar fi plină de orbi. Viața duhovnicească urmează aceeași logică: dacă nu există lacrimi de pocăință, curățitoare de suflet, acesta ajunge să orbească.

Dar ce să facem dacă nu avem lacrimi de pocăință, iar sufletul ne este rece și gol?

Să cădeți în genunchi în fața Răstignirii, rugându-L pe Dumnezeu, pe Maica Domnului să vă înmoaie inima; rugați-vă, citiți Evanghelia. Inima noastră este de piatră, iar Cuvântul lui Dumnezeu – apa cea vie – va cădea pe piatră și o va înmuia încetul cu încetul. Stând în fața Răstignirii, gândiți-vă că Însuși Domnul vă privește de pe Cruce și vă vede, vă cunoaște toate faptele și gândurile. Ce Îi veți spune atunci când veți veni la Judecată? Cum vă veți îndreptăți?

Pentru a ne încolți în suflet starea de pocăință, este foarte de folos să ne amintim cât mai des de moarte. Gândește-te în fiecare clipă că îți va veni vremea și vei fi chemat ca la examene. „Adu-ți aminte de cele mai de pe urmă ale tale și nu vei greși în veac.”

Rodul pocăinței este îndreptarea, schimbarea vieții. Omul trece de pe calea pieirii pe cea a mântuirii: înainte a slujit diavolului, împlinind voia lui cea rea, iar acum trăiește cu Domnul, învățând să îplinească voia Lui cea sfântă. Omul Îi făgăduiește lui Dumnezeu să nu mai păcătuiască, smulge fără milă din suflet, cu rădăcini cu tot, toate deprinderile cele rele și patimile, se întoarce de la fața răului și a toată nedreptatea. Iar pentru păcatele săvârșite, se frământă și plânge precum a făcut-o tâlharul Varvar. Acesta a fost un mare păcătos, a ucis mai mult de 300 de oameni, printre care doi preoți. Dar a venit clipa când a cunoscut cât de înfiorător și-a petrecut viața, a venit la preot să se spovedească, s-a pocăit pentru toate și a cerut să i se dea un canon. Preotul s-a gândit și i-a spus: „De astăzi vei lucra la mine, dar vei locui în grajd, împreună cu dobitoacele, căci acolo vei mânca și vei dormi.” După slujbă preotul a pornit spre casă, iar în urma lui – Varvar care se pocăise. Și, întorcându-se preotul, a văzut că Varvar nu mergea după el, ci alerga în patru labe. „Ce-i cu tine?”, s-a uimit preotul. „Doar ați spus să locuiesc cu dobitoacele, iată că eu mă și asemăn lor...” Astfel a locuit doi ani în grajd și s-a socotit pe sine a fi mai rău decât toată făptura. Iar după aceea a plecat în loc pustiu, mergând și acolo de asemenea în patru labe. Se hrănea cu iarbă și a mai viețuit așa încă vreo 12 ani. Într-o zi au trecut pe alături niște vână-

tori și, zărind din depărtare un animal în ierburi, l-au săgetat. Apropiindu-se, au văzut că prada era un om cu părul și cu barba crescute. Acesta era Varvar. L-au înmormântat, dar după un timp s-a descoperit că trupul îi era neputrezit și izvora mir. La mormântul lui mulți primeau tămăduire, iar apoi Biserica l-a trecut în rândul sfinților.

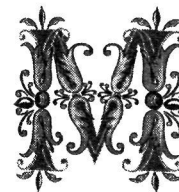
Episcopul Teofan spune că doar pocăința singură nu este suficientă pentru mântuire, căci este necesară și hotărârea de a te schimba, de a lăsa păcatele trecute. Iar când faci o asemenea făgăduință din inimă, Domnul te ajută. Astfel, Maria Egipteanca, în clipa în care a promis să părăsească viața de desfrâu, a putut numaidecât să treacă pragul Bisericii și să intre în ea, unde nu o lăsau să intre mai înainte păcatele. Ea a fost o mare păcătoasă, trăind în desfrâu 17 ani, dar când s-a pocăit, a plecat în pustiu. Acolo, 17 ani, tot atâția câți a petrecut în păcat, a dus război cu demonul desfrâului și numai după aceasta a început să se desăvârșească în viața duhovnicească. A viețuit în pustiu 47 de ani, ajungând la înălțimi atât de mari de sfințenie, încât în timpul rugăciunii se ridica în văzduh și trecea râul pe apă ca pe uscat.

Orice păcate am fi săvârșit, nu trebuie să cădem în nici un caz în deznădejde, să ne temem că Dumnezeu nu ne va ierta. „Deznădejdea omului este mare bucurie pentru diavol”, observă Cuviosul Varsanufie cel Mare. Nu trebuie să deznădăjduim, ci să ținem minte că Tatăl nostru cel

Ceresc ne iubește cu o asemenea iubire, cum nu a avut nici o maică față de pruncul său, de-a lungul întregii istorii a neamului omenesc. Câți oameni viețuiesc în lume acum, și câți vor mai trăi, toți au păcătuț și păcătuiesc, purtându-și fiecare pedeapsa pentru păcatele sale. Dar, dacă ar fi să aduni toate suferințele omenești, toate necazurile, toate chinurile și să le torni într-un pahar, atunci acesta va fi acel pahar pe care l-a băut Iisus Hristos pentru noi, păcătoșii. Întreg neamul omenesc se găsea sub blestem, în stăpânirea diavolului, și nimeni, în afară de Hristos Mântuitorul, nu ne putea răscumpăra luând asupra sa toate păcatele noastre. Răscumpărarea s-a făcut, și Domnul, în marea Sa milostivire, ne-a lăsat credința și pocăința. Ca un părinte iubitor de fii, El primește bucuros, cu multă iubire, pe orice fiu risipitor, pe orice păcătos care se căiește, strângându-l la pieptul Său și nu-i mai pomenește păcatele în veci. Numai că nu se cuvine a abuza de iubirea Domnului. Pentru mântuirea sufletului nostru trebuie să ne jertfim sănătatea, bunăstarea și, dacă trebuie, chiar viața. Exemplu pentru noi este Însuși Hristos, căci El ne-a arătat calea ce duce în Rai. Ea trece prin cruce, prin suferință, și alt drum spre Împărăția cerurilor nu există.



Pregătirea pentru spovedanie



Mulți se socotesc credincioși, merg la biserică, se roagă, dar nu știu cum să se căiască, nu pot să-și vadă păcatele. Oare cum putem învăța să ne căim?

Pentru aceasta trebuie să ne controlăm în permanență atât pe noi înșine, cât și faptele, cuvintele și gândurile noastre. De îndată ce observi ceva în neregulă, adresează-te imediat cu frângere de inimă lui Dumnezeu: „Iartă-mă, Doamne, pe mine, nemernicul și mă miluiește!” Iar după aceea spovedește păcatul în fața preotului. Dimineața cercetează-te cum ai petrecut noaptea, iar seara, de asemenea, cum ai petrecut ziua, ne sfă-

tuiește Avva Dorotei; iar în mijlocul zilei, când te îngreuezi cu gândurile, cercetează-te. De asemenea, Sfântul Simeon Noul Teolog spune: „Să-vârșește în fiecare seară judecata asupra ta, cum ai petrecut ziua: nu ai osândit oare pe cineva? Nu ai amărât oare pe cineva prin cuvânt? Nu ai privit oare cu patimă chipul cuiva?”

Pentru spovedanie trebuie să ne pregătim din timp, analizându-ne cu atenție, pentru a ne aminti toate păcatele, cercetându-ne toate cotloanele sufletului și notând ce nu este în regulă, căci se poate întâmpla să ajungem la preot să ne spovedim, iar vrăjmașul să ne întunece mintea și să uităm totul. Și mai bine este să ne facem zilnic obiceiul de a nota cu ce am păcătuit. Înainte de a ne culca este bine să revedem în minte ziua ce a trecut, așa cum am petrecut-o: cum ne-am rugat dimineața, oare nu cu împrăștiere, unde au fost gândurile noastre, prinse în cuvintele rugăciunii sau răspândite pe la bucătărie sau la magazin; am supărat oare pe cineva în ziua aceasta, am înjurat, ne-am supărat dacă ne-a certat cineva, am invidiat, ne-am slăvit în deșert? Oare cum am stat la masă? Cu siguranță, am mâncat ceva în plus! Am rostit oare Rugăciunea lui Iisus, ne-am rugat înainte de săvârșirea fiecărui lucru, ne-am gândit măcar puțin la sufletul nostru? Sau numai la trup? Iar noaptea cum a trecut? Poate am avut vise spurcate, pentru că și ziua am petrecut-o în necurăție... Iată, dacă vom învăța să

ne controlăm astfel, vom ști și ce să spunem la spovedanie.

„Cui îi intră în obicei să-și evalueze viața aici, la spovedanie, acela nu se va teme să dea răspuns la Înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos”, spune Sfântul Ioan din Kronstadt.

Cine nu s-a mai căit niciodată sau nu s-a spovedit cu adevărat, în chip curățitor, trebuie să facă spovedanie generală, să-și amintească și să-și noteze toate păcatele săvârșite din copilărie. Ceilalți le notează numai pe acelea de care nu s-au mai căit, dar dacă am recidivat în aceeași direcție, este necesar să amintim acest lucru la spovedanie. De asemenea trebuie să ne împăcăm cu cei apropiați, cu aceia pe care i-am supărat și cu aceia care ne-au supărat. Să le cerem iertare.

Când venim la spovedanie nu trebuie să ne îndreptăm, ci e nevoie să ne învinuim, să ne conștientizăm păcatele, să le judecăm, să le descoperim duhovnicului și să credem că Domnul le-a iertat prin Taina Pocăinței. În sufletul nostru păcatul este asemenea unui șarpe ascuns sub o piatră. Ridici piatra și șarpele va fugi. De asemenea, dacă descoperi păcatul, atunci și sufletul se eliberează de el. Trebuie numai să povestești totul în amănunt duhovnicului, să primești prin el dezlegare de la Dumnezeu, și în plus să aduci roade vrednice de pocăință, adică să faci fapte bune. „Pocăința, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, este nu numai părăsirea faptelor rele din

trecut, ci, mai mult, intenția de a face fapte bune." Iar prima noastră faptă bună este spovedania, căci ea nimicește nedreptatea, ne împacă cu Dumnezeu, ne aduce înapoi în suflet pacea și liniștea și, prin urmare, bucuria și nădejdea pentru cei apropiați.



Spovedania personală



n ultimul timp, la noi, în Rusia, se poate întâlni și spovedania colectivă, ce se desfășoară în felul următor: se apropie preotul, care, după ce citește câteva rugăciuni și numește câteva păcate mai frecvent întâlnite, îi acoperă pe fiecare din cei veniți la spovedanie cu epitrahilul și le citește rugăciunea de dezlegare: „Vă iert și vă dezleg de toate păcatele...” Iar printr-o asemenea spovedanie, în timpul căreia omul nu își numește nici un păcat, trec cu miile: și cei botezați, și cei nebotezați, mergând apoi să se împărtășească. Poate că cineva a băut toată noaptea, a petrecut, a înjurat, cineva și-a ucis pruncul în pânțece, iar altcineva a ape-

lat la vrăjitori, bioenergoterapeuți, sau a practicat el însuși magia... Și apoi ei merg cu toții să se împărtășească, să-L primească în sine pe Hristos cel Viu. Însă Domnul ne-a poruncit cu strictețe: *Nu dați cele sfinte câinilor...* (Mt. 7, 6). Hristos nu va sălășlui niciodată într-un suflet care nu s-a pocăit. Dumnezeu intră numai în sufletele curate, iar cei care nu s-au pocăit se împărtășesc spre a lor osândă. Din păcate, astfel de situații s-au putut întâlni și în sud-estul Europei.

Spovedania colectivă este înfricoșătoare. Încă din anii '20 renumitul propovăduitor, preotul Valentin Svențîtkii, prevenea: „Oricine practică spovedania colectivă, fie chiar în modul cel mai îmbunătățit, trebuie să știe că își dă obolul la lucrarea împotriva Bisericii... Spovedania colectivă nu este admisibilă sub nici o formă și în nici un fel de împrejurări.”

Biserica este un spital duhovnicesc, unde se tămăduiesc sufletele. Înainte de spovedanie, preotul rostește aceste cuvinte: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință. Deci nu te rușina, nici nu te teme să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut...” și adaugă: „căci de vei ascunde de mine ceva, să știi că toate păcatele în-doite le vei avea; ia seama dar, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecat.”

Închipuiți-vă următoarea situație: niște bolnavi se hotărăsc să se trateze și se duc la poli-

clinică. De obicei, medicul, de exemplu internistul, consultă 15-20 de pacienți pe tură. După ce îi vede pe aceștia iese pe coridor, se uită și vede că sunt sute de oameni; îi întreabă: „Sunteți cu toții bolnavi?” „Da, toți suntem bolnavi.” „Nici o problemă, liniștiți-vă, sunteți sănătoși, mergeți în pace.” Procedează oare înțelept un asemenea medic? Bineînțeles că nu. La fel se petrece și în Biserică, căci Biserica este un spital duhovnicesc, unde trebuie să ne tămăduim sufletul, iar medicul – preotul – trebuie să-l primească pe fiecare în parte pentru a-l asculta. Orice medic, atunci când consultă un bolnav, îl întreabă dacă a avut scarlatină sau alte boli, pe care le enumeră. La spovedanie se întâmplă în același fel, căci preotul pune întrebări prin care ajută să fie reamintite păcatele nespovedite din tinerețe și care trebuie numite chiar dacă au fost săvârșite cu 70, 80 sau chiar 90 de ani în urmă. Minteaa noastră e supusă uitării, ea nu-și mai amintește de multele înfățișări ale răului de care ne-am alipit, însă demonii nu uită nimic, iar în vămi ne vor arăta toate păcatele. De aceea trebuie să ne străduim să ne amintim totul din tinerețe¹, să ne căim pentru toate cele rele, pentru a nu lăsa să ne rămână nimic murdar pe suflet. Atunci în lăuntrul nostru se va coborî liniștea. În Biserica Ortodoxă există numai două feluri de spovedanie: cea în taină și

¹ De la 7 ani, iar în Grecia copiii se spovedesc începând cu vârsta de 5 ani – *n. trad.*

cea publică. Spovedania în taină se face atunci când ne căim înaintea Domnului în prezența preotului (crucea și Evanghelia de pe analog fiind semnele văzute ale prezenței nevăzute a lui Hristos). Spovedania publică se face atunci când omul, cu binecuvântarea duhovnicului, se căiește în fața a tot poporul. De exemplu, se apropie de preot o profesoară, căindu-se: „Părinte, le-am spus copiilor la școală că Dumnezeu nu există.” „Ai spus-o tuturor elevilor?” „Da.” „Acum căiește-te în fața a tot poporul pentru aceasta.” Stând în mijlocul bisericii, ea se căiește în fața tuturor: „Dragi frați și surori! Fiind profesoară la școală, i-am învățat pe copii că Dumnezeu nu există.” Aceasta este o spovedanie publică. Bineînțeles că este greu să te căiești, dar după ce sufletul se pocăiește, ce bucurie și ușurare îl cuprinde!

Unii se întreabă atunci cum poate fi numit modul în care spovedea protoiereul Ioan din Kronstadt. Nu erau oare acestea spovedanii colective? Fiind un om cu sufletul mare, la părintele Ioan venea mulțime de oameni, uneori până la 10000 pe zi, și fiecare dintre aceștia voia să se spovedească anume la el. Îi era imposibil din punct de vedere fizic să îi primească pe rând pe toți și de aceea orânduia spovedania astfel: rostea un asemenea cuvânt despre pocăință, încât mulți plângeau cu frângere de inimă pentru greșelile lor. Apoi îi ruga pe toți să își spună păcatele atât de tare, încât să îl poată auzi pe fiecare și atunci această masă

imensă de oameni, doritori să se pocăiască, începea să se căiască, oamenii mărturisindu-se cu voce tare, iar părintele repetând mereu: „Mai căiți-vă, mai spuneți, încă nu s-au pocăit toți.” Timp îndelungat gloata vocifera numind păcatele. În acest răstimp puteai auzi nelegiuiri de tot felul. Apoi veneau 25 de duhovnici și îi dezlegau pe acești oameni de păcate. Iar când cei ce se căiseră astfel se apropiau de potir pentru a se împărtăși, părintele le spunea multora: „Nu v-ați pocăit, nu aveți voie să vă împărtășiți.” Aceasta nu era o spovedanie colectivă, ci publică, căci fiecare putea auzi astfel păcatele celui alt.

De ce multora nu le place spovedania publică? Pentru că suntem mândri, iubitori de sine și diavolul ne trimite o falsă rușine: „Cum pot să spun aceasta preotului? N-am să mă căiesc, mi-e rușine. Oare ce impresie își va face atunci preotul despre mine? Ba poate chiar o să mă și certe.” Iar noi toți vrem să părem în fața altora buni, curați, blânzi, și, când colo, spunem mizerii despre noi înșine. Acestea sunt gânduri demonice ce se apropie de noi, dar căroră nu trebuie să le acordăm nici o atenție, căci nu avem de ce să ne temem de duhovnic. Duhovnicul a auzit de cele mai înfricoșătoare păcate, căci i-au trecut mii de oameni pe sub epitrahil și se bucură atunci când omul se căiește cu inima curată. Așa că e nevoie să ne fie rușine la săvârșirea păcatului și nu trebuie să ne rușinăm să ne pocăim cu adevărat.

Trebuie să spovedim toate păcatele, și chiar pe cele mai mici. Unii cred că acestea din urmă nici măcar nu sunt păcate, ci numai mărunțișuri, cu care n-ai de ce să-l mai bați la cap pe părintele. Nu este corect, căci și o piatră mare legată de gât, și un sac cu nisip la fel te trag la fund, sub apă. Noi greșim nu numai cu faptele, ci și cu gândurile. Dacă primim gândurile cele aducătoare de păcate, trebuie să le spovedim. Cuviosul Ambrozie de la Optina vedea cele mai mici pete ale păcatului atât în sufletul său, cât și în sufletul celor care veneau la el să se mărturisească, și le cerea oamenilor ca la spovedanie să-și descopere toate gândurile atinse de păcat. Vrajmașul nostru nevăzut, punând el însuși acest gând în sufletul omului, îl notează imediat ca fiind al acestuia din urmă, pentru ca mai apoi, la Înfricoșătoarea Judecată, să-l învinuiască pe om – spunea starețul.

Cum are loc spovedania în taină? La început preotul citește rugăciunile cuvenite, amintindu-ne de păcate. Fiecare om își are păcatele lui proprii, dar există și unele de obște, pe care le numește duhovnicul:

„Am păcătuit în fața Domnului, Dumnezeuului Celui Sfânt, făgăduințele de la Botez nu le-am respectat, ci am mințit întru totul și am încălcat poruncile Lui sfinte. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit: iubirea către Dumnezeu și aproapele nu le-am păzit, cu cei apropiați ne-am certat, am judecat, am osândit, am urât, am mințit,

ne-am fățarnicit, ne-am bucurat de rău, nu am dorit să cedăm, să slujim aproapei, ci am dorit răul acestuia; am păcătuit cu ținerea de minte a răului, cu răzbunarea, ne-am bătut joc de alții și am râs de ei. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu puțină credință, cu necredință, ne-am îndoit de lucrarea și Purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de Învierea morților și Înfricoșătoarea Judecată, nu am avut frică de Dumnezeu, prea adesea am chemat numele lui Dumnezeu în deșert, fără a fi nevoie. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu lenea la rugăciune, împrăștierea, ne-am rugat cu răceală, am omis rugăciunile de dimineață și cele de seară, pe cele de dinaintea mesei și de după aceasta, de la începutul fiecărei fapte și lucrări, nu am mers la biserică din lene și lipsă de râvnă. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit cu măncarea peste măsură, cu beția, cu măncarea pe ascuns, cu grăirea în deșert, cu plictiseala, cu lenea, cu grăirea împotrivă, cu clevetirea, cu osândirea, cu iubirea de sine, cu furțișagul, cu negrăirea adevărului, cu gelozia, cu invidia, cu mânia. Iartă-ne, Milosârde Doamne!

Am păcătuit împărtășindu-ne cu nevrednicie cu Sfintele lui Hristos Taine, apropiindu-ne de ele fără pregătirea cuvenită, fără frângerea inimii și frica de Dumnezeu. Iartă-ne, Doamne!”

După ce preotul ne amintește păcatele cel mai des întâlnite, începe spovedania în taină, pe parcursul căreia omul se pocăiește. Dacă am avea

deschiși ochii duhovnicești, am putea vedea cum se săvârșește pocăința, așa cum a putut-o vedea Pavel cel Prost¹. Pentru simplitatea sa, Dumnezeu i-a dăruit acestuia vederea cea duhovnicească, el putând vedea lumea duhovnicească așa cum noi o vedem pe cea pământească. De omul care dorește să se pocăiască se apropie atât Îngerul Păzitor, cât și diavolul ispititor. Îngerul păzitor așteaptă până ce omul își descoperă complet toate păcatele, pe când diavolul îi șoptește: „Nu trebuie să le spui pe toate, ce o să creadă duhovnicul despre tine? Domnul e milostiv, El îți iartă și așa toate păcatele.” Omul începe să se căiască, iar când își numește păcatele din buzele lui ies șerpi de diferite mărimi și, dacă își mărturișează toate păcatele, atunci șerpii ies cu toții din el. Duhovnicul îi acoperă capul cu epitrahilul, citindu-i rugăciunea de dezlegare, iar în acest timp Însuși Domnul grăiește: „Te iert și te dezleg de toate păcatele tale”, pe când demonul dispare, iar îngerul se apropie de om, bucurându-se. Atunci Îngerul Păzitor îl încununează pe cel ce s-a pocăit, iar acesta pleacă de la spovedanie luminat, înduhovnicit.

Dar a văzut Pavel cel Prost și altceva. Apropindându-se să se spovedească un păcătos, a început să-și spună păcatele și din gura lui au început să iasă, de asemenea, șerpi de diferite dimensi-

¹ Cel simplu – în limba slavonă „prostoi” înseamnă simplu, de rând – *n. trad.*

uni. S-a hotărât să mai spună un păcat și a început să iasă din gura lui un șarpe mare, dar rușinându-se el, nu a mai spus păcatul, iar șarpele a intrat înapoi în el. Când duhovnicul a întrebat: „Nu a mai rămas nimic?”, el a răspuns: „Nu, nu a rămas.” Atunci duhovnicul i-a acoperit capul cu epitrahilul, începând să citească rugăciunea: „Te iert și te dezleg...”, în timp ce Domnul a grăit: „Nu te iert și nu te dezleg.” Omul a plecat cu un păcat nemărturisit, iar Îngerul Păzitor a început să plângă, pe când demonul s-a apropiat de om spunându-i: „Uite, așa să faci întotdeauna, Domnul este milostiv, El cunoaște neputințele omului și oricum ți le iartă pe toate.” Și iată că doi oameni se apropie de Potir să se împărtășească, să-L primească în sine pe Hristos cel Viu, Făcătorul a toate, iar acela care se căise cu vrednicie s-a și împărtășit cu vrednicie: L-a primit în sine pe Dumnezeu cel Viu, a strălucit luminându-se, pe când păcătosul nepocăit s-a întunecat îndepărtându-se de la Potir, având un păcat mare în plus, căci îngerul i-a luat Împărtășania și în locul Trupului lui Hristos i-a dat un cărbune...

Dacă omul a venit să se căiască, înseamnă că are dorința să se izbăvească de păcat, să se curețe de acesta. De ce? Pentru că orice păcat este asemenea focului care ne arde mâinile atunci când îl ținem în palme, iar noi ne străduim să-l azvârlim cât mai repede. Păcatul se aseamănă cu un șarpe care, încălzindu-se la pieptul nostru, stă să

ne muște. Dar când ne mușcă, trupul moare pentru trăirea cea adevărată, ne devine mort și suflul, căci nu mai simte muștrările de conștiință și încetează să mai audă vocea Domnului, iar mulți se și obișnuiesc cu aceasta, viața întreagă devenindu-le un păcat continuu. De aceea, un astfel de om, chiar dacă vine la spovedanie, nu știe ce să spună, de obicei zicând: „N-am omorât, n-am furat și n-am nici un fel de păcate deosebite...” sau dimpotrivă: „Părinte, am făcut toate păcatele, m-am făcut vinovat de toate relele” și-l întrebi: „Păi bine, cu ce-ai păcătuit?” „Nu e păcat să nu îl fi făcut!” „N-ai zburat cumva pe lună călare pe mătură?” „Cum să fac așa ceva, părinte?!” „Poate ai incendiat sate? Ai îndemnat oamenii la beție?” „Nu, nu!” „Atunci de ce spui că ai păcătuit în toate?”

Spovedania se desfășoară de obicei așa: la început omul nu-și vede decât păcatele grele: nu am mers la biserică, am curvit, am făcut avorturi..., dar trec vreo două-trei zile și ies la suprafață alte păcate, asemenea unor șerpi. Omului i se face rușine, se străduiește să nu dea drumul acestor șerpi, să uite de ei, dar ei tot vin și iar vin. Ce să facă în acest caz? Să-i elibereze, să-i lase să iasă cu toții la lumină. Trebuie să-și noteze tot și să se căiască în fața duhovnicului, că oricum nu scapă altfel de ei. O asemenea pocăință poate să dureze și câțiva ani, până ce vor ieși la iveală toate obiceiurile rele și patimile.

Poți să te căiești în multe feluri. Spovedania poate fi formală, atunci când omul enumeră pur și simplu păcatele, iar sentimentul de pocăință îi lipsește. O asemenea spovedanie nu este primită de Dumnezeu. „Pocăința numai cu vorbele, fără hotărârea de a te îndrepta și fără frângere de inimă se numește pocăință fățarnică”, spune Sfântul Ioan din Kronstadt. Duhovnicul privește cum se căiește omul. De exemplu, vine o femeie și spune că a făcut cândva avorturi, dar la vremea aceea nu s-a căit cu adevărat pentru aceasta, iar acum i-a venit sentimentul de pocăință. Și ea se îneacă efectiv cu lacrimile, sufletul i se sfâșie de durere și făgăduiește că nu va mai săvârși niciodată acest păcat, cerând epitimie. Iar duhovnicul, văzând o asemenea pocăință adâncă, deși îi dă canon, îi îngăduie să se împărtășească. Vine altă femeie, spune de asemenea că a făcut avorturi, dar vorbește despre aceasta fără nici un sentiment de vinovăție, cu indiferență, și atunci duhovnicul o oprește de la Împărtășanie până când își va conștientiza păcatul. În asemenea cazuri, nu este voie să cârtim împotriva duhovnicului, să ne plângem de el, să pretindem: „Îngăduiește-mi să mă împărtășesc!” Harul lui Dumnezeu nu poate fi luat cu de-a sila și cu scandal.

Starețul Varsanufie de la Optina spune: „Experiența pocăinței arată că numai atunci se liniștește omul, când se recunoaște a fi vinovat într-un tot și se căiește de păcatul său, neîncercând

să-l micșoreze în ochii altora.” Dumnezeu nu Se uită la cuvinte, ci la inimă.

Odată, viețuind în mănăstire, doi monahi s-au certat și, în sfârșit, unul s-a hotărât să meargă să-și ceară iertare, a bătut la ușa chiliei fratelui, iar acela nici măcar nu i-a deschis. S-a dus și altă dată și s-a petrecut același lucru. Atunci s-a dus la bătrânul său după sfat – adică la monahul în grija căruia este dat novicele pentru a-i fi ucenic –, iar acesta i-a zis: „Tu te-ai dus cu gândul în dreptății de sine, însă în adâncul sufletului nu te-ai pocăit încă. Mergi și cere-i iertare din toată inima.” Monahul a înțeles, s-a pocăit și s-a dus din nou la acel frate care, deschizându-i ușa, l-a primit cu dragoste și l-a iertat.

Ce înseamnă o pocăință adâncă? Cei ce au grădină știu că dacă, prășind, nu smulgi din rădăcină buruienile, ci doar le tai la nivelul solului, atunci toată puterea lor se va duce în rădăcină și ele se vor înmulți, crescând și mai mult. La fel este și cu spovedania: dacă te căiești numai „în vârf”, la suprafață, atunci păcatul va intra și mai adânc în suflet, se va întări mai mult, transformându-se în patimă.

Mai trebuie să știm că la spovedanie trebuie să spunem numai păcatele noastre, nu și ale altora: „Părinte, soțul meu e bețiv, e bătaș, înjură de mamă, fiica nu ascultă, vecina îmi face rău...” Un asemenea „mărturisitor” îi va pomeni pe toți, dar despre sine nu va spune nici un cuvânt.

Care sunt cele mai grele păcate? Faptul că nu avem o credință adevărată și vie în Dumnezeu. Nu mergem la biserică în fiecare sâmbătă seara, duminica și la toate praznicele. Biserica este Trupul lui Hristos, iar Capul acestui Trup este Însuși Hristos. *Constituțiile Apostolice* glăsuiesc: „Cine nu a fost la biserică trei duminici la rând¹, se autoexcluce prin Duhul Sfânt² din comuniunea cu Biserica, găsindu-se într-o întuneric, în stăpânirea diavolului.” În acest caz, numai prin pocăință, Dumnezeu ne împacă și ne unește cu Sfânta, Soborniceasca și Apostoleasca Biserică. Nu ținem posturile, miercurea și vinerea mâncăm de fruct. Acesta este de asemenea un păcat greu: miercurea a fost vândut Hristos, iar vinerea a fost răstignit pe cruce. Aceste zile îndoliază Biserica și, nesocotindu-le, prin Duhul Sfânt ne excludem noi înșine din Biserică.³

Înainte de culcare nu ne rugăm lui Dumnezeu, iar dimineața când ne trezim, la fel, nu ne rugăm, și înainte de masă, după masă, în cursul zilei, înaintea oricărui lucru, de asemenea, omi-

¹ Fără a avea un motiv întemeiat – *n. trad.*

² Prin lipsirea din proprie voință de conlucrarea cu Acesta – *n. trad.*

³ Excepție fac aici cazurile speciale legate de alterarea stării de sănătate, vârsta fragedă sau prea înaintată, lehoz și alte situații, care beneficiază de derogare, fiind menționate în canoanele și legiurile bisericești, sau acelea în care duhovnicul consideră că este mai de folos să se dezlege postul – *n. trad.*

tem să o facem. Nu ne rugăm lui Dumnezeu și nu Îi mulțumim în nici un fel.

Apoi ne căsătorim la primărie, însă trăim necununați. Dar aceasta este desfrânare, iar desfrânații nu vor moșteni Împărăția cerurilor. Apostolul Pavel spune: *Nu vă înșelați: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici ocărătorii, nici răpitorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu* (I Cor. 6, 9-10).

Păcatele grele, de moarte, trebuie plânse până la moarte. Iată unul dintre ele, foarte răspândit în zilele noastre: avortul.

Mulți afirmă la spovedanie: n-am ucis. „Ați avut avorturi?” „Da, am avut.” „Câte au fost?” Și doar aceasta este o crimă în toată puterea cuvântului, căci să omori un copil mic sau un adult este același lucru înaintea lui Dumnezeu. Când omul este conceput în pântecul mamei sale, el primește în același timp și sufletul său. De aceea, omorând un prunc în pântec, mama ucide un copil, un om, deși acesta nu a venit încă pe lume. Tribunalul civil pedepsește cu severitate crima, izolează ucigașul de societate, îl bagă la închisoare sau îl condamnă la moarte. Dar dacă legea omenească pedepsește atât de sever pentru crimă, oare cum va fi Judecata lui Dumnezeu, care îi va ajunge pe ucigașii de prunci cei nepocăiți?! În ziua Înfricoșătoarei Judecăți toți copiii uciși în pântecul mamei lor vor sta în fața părinților,

având chip de adulți¹, iar părinții vor trebui să le dea socoteală.

O femeie, medic ginecolog, era foarte mândră de profesia ei, mergând întruna cu nasul pe sus. Și iată că odată a avut o vedenie: se făcea că stătea în vârful unui munte, iar în juru-i era o mulțime de copii și toți își ridicau mâinile arătând-o, apropiindu-se de ea și strigând: „Tu ești ucigașa noastră! Tu ești ucigașa noastră!” Atunci a cuprins-o groaza și s-a trezit din cauza acestui strigăt. Dar vocile acelea i-au rămas în continuare în urechi și persistau, urmărind-o, iar ea a înțeles că practica meseria unui călău, că poartă asupra sa o povară imensă de păcate, ucigând o mulțime de oameni.

Păcat este nu numai să ucizi tu însuși un copil, dar și să sfătuiști pe cineva să o facă, în general, să fii complice la aceasta. Iar mama care a făcut avorturi, pentru a nu ajunge în muncile veșnice trebuie să își plângă până la moarte acest păcat cumplit și, până la obștescul sfârșit, să se căiască de el în fața lui Dumnezeu. Dimineața, ridicându-se din pat, trebuie să facă metanie în fața icoanelor, rugându-se astfel: „Doamne, iartă-mă pe mine, ucigașa!” La fel va face și înainte de culcare, înainte și după masă. Trebuie să se roage mereu, să postească (este de dorit ca miercurea și vinerea să nu mănânce nimic), să săvârșească fapte bune, mai ales vrăjmașilor, și să îndure cle-

¹ 33 de ani, vârsta „bărbatului desăvârșit” – n. trad.

vetiri, jigniri, boli, în toată vremea frângându-i-se inima pentru păcatul său înfricoșător: „Mai bine, Doamne, pedepsește-mă aici, iar acolo miluiește-mă!” Și cel pe care nu l-au ajuns încă bolile și necazurile trebuie să ceară ca Dumnezeu să i le trimită, și când i le va trimite să nu cârtească, ci să se bucure și să-I mulțumească Domnului.

Ce păcate mai vin?... Adulterul. Acesta poartă numele de preacurvie și înseamnă că am încălcat făgăduința conjugală. Dacă mergem să ne căim și avem pe suflet acest păcat, trebuie să spunem cu câte persoane am făcut-o, pentru că la ieșirea sufletului din trup, pe lumea cealaltă, acesta trebuie să treacă prin 20 de vămi și aici demonii vor arăta toate păcatele pe care omul le-a făcut oarecând în viață. Cele mai înfricoșătoare vămi sunt: a 16-a, a curviei, a 17-a, a preacurviei, a 18-a, pentru toate felurile de păcate sodomite. Curvia este atunci când omul are relații intime cu o persoană nefiind cununoscut cu aceasta, iar dacă, cunoscut fiind, și-a înșelat jumătatea, a săvârșit păcatul preacurviei. Păcatele sodomite își iau numele de la două orașe vechi, Sodoma și Gomora. Orașele pomenite sunt „renumite” în toată lumea prin păcatele înfricoșătoare săvârșite de locuitorii lor: trăiau bărbați cu bărbați, femei cu femei, soții își permiteau tot felul de păcate împotriva firii; trăiau și cu animalele – acestea sunt păcatele sodomitelor. La această vamă armata enormă a demonilor greșoși ai curviei

în frunte cu mai marele lor, Asmodeu, se laudă că prin aceste vămi trec foarte puțini, pentru că, deși mulți păcătuiesc în acest fel, totuși nu se căiesc, pentru că în timpul spovedaniei duhurile cele rele trimit omului rușinea și frica.

Înainte, când omul săvârșea o nelegiuire, i se tăia capul, iar la spovedanie, când omul se pocăiește pentru păcate și-și apleacă capul în fața crucii și a Evangheliei, preotul îi citește rugăciunea de dezlegare, decapitând păcatul. Acolo, pe eșafod, omul primea moartea, iar aici, în fața lui Dumnezeu, el primește viața, învierea sufletului.

Ce păcate mai sunt?... Am înjurat de mamă, ne-am îmbătat, ne-am zbânțuit, am cântat cântece necuviincioase, am jucat cărți, am fumat, ne-am bătut, am furat, am avut gânduri de sinucidere, i-am blestemat pe cei apropiați... și suntem plini de mânie, răutate, iritare! Nu cedăm celor apropiați, înjurăm, ne supărăm, nu vorbim mult timp cu cei care ne-au supărat sau cu care suntem certați, debităm anecdote indecente, râdem mult, iar Sfinții Părinți spuneau: „Când un om râde în mod exagerat la tot pasul, acesta este un indiciu precis că el nu are frica de Dumnezeu.” Mâncăm mult și nu lăsăm loc pentru rugăciune, de asemenea dormim mai mult decât ne este necesar. În plus, avem tot felul de gânduri murdare și vise grețose, pentru că în timpul zilei petrecem în mod necurat. Sau am mâncat prea mult, sau am dormit prea mult, sau am

jignit pe cineva, căci dacă ni s-a întinat sufletul, ni s-a spurcat și trupul în somn.

Sufletul omului nu poate fi niciodată gol. În el este prezent sau Duhul Sfânt, sau duhul rău. Cum putem afla ce duh sălășluiește în sufletul nostru? Dacă nu simțim nevoia să ne rugăm, să-L iubim pe Dumnezeu și pe aproapele, dacă nu viețuim după legea binelui și a iubirii, ci după cea a răului, dacă tot timpul vrem să jignim pe cineva, să ne certăm, să ne mândrim, înseamnă că în sufletul nostru sălășluiește un duh rău. Un asemenea om este observat imediat, oriunde ar fi, acasă, la serviciu, în mijloacele de transport, când stă la coadă așteptându-și rândul. El este peste tot la fel, izvorându-i în permanență de pe buze zoaie verbale și săvârșind fapte rele. Dacă vedem în noi semnele unui asemenea duh rău, e necesar să începem să lucrăm asupra noastră, să ne căim și să ne îndreptăm. Trebuie să ținem minte că toată viața noastră cea pământească reprezintă numai pregătirea pentru veșnicie, iar în lumea cealaltă vor merge toate faptele noastre, atât cele bune, cât și rele. Iar moartea poate bate oricând la ușă! O femeie grav bolnavă povestea: „Stăteam culcată și deodată văd că se apropie de mine cineva în alb. Atunci mi s-a făcut îngrozitor de frică. Moartea mi-a pus pe piept mâna sa rece și costelivă și inima mi s-a oprit îndată, iar prin cap mi-a trecut gândul că nu sunt încă pregătită, că nu m-am pocăit. M-am rugat: «Îngăduie, Doamne, doar să

mă pocăiesc și să mă împărtășesc!» În acel moment moartea și-a îndepărtat mâna și am simțit cum inima a început să bată din nou.”

Domnul, în marea Sa milostivire, ne cheamă, ne întinde mâna, așteaptă să ne curățim sufletul prin pocăință. Vă amintiți când Mântuitorul a ieșit din Ierihon cu ucenicii Săi, iar la marginea drumului stătea un orb care, auzind că trece Iisus, a început să strige: „Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!”? I se spunea: „Nu striga, nu te aude nimeni”, îl obligau să tacă, dar el striga tot mai tare și mai tare, iar Domnul, oprindu-Se, a poruncit să fie adus orbul. „Ce vrei de la Mine?” „Să văd.” Și el a văzut și L-a urmat pe Hristos pe cale. La fel și noi, în orbirea noastră duhovnicească trebuie să strigăm: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!” „Miluiește-mă, Dumnezeule, miluiește-mă!” Demonii te vor împiedica, oprindu-te: „Nu striga, că oricum nu te aude nimeni.” Dar tu cheamă-L, cheamă-L pe Dumnezeu și El te va auzi, îți va primi pocăința și te va mântui.



Păcate împotriva Domnului Dumnezeu



e-am mândrit, încrezându-ne exclusiv în propriile puteri, în familie, avere, relații etc.

– N-am îndeplinit voia cea sfântă a lui Dumnezeu, I-am încălcat poruncile, punând mai presus de El alte valori lumești, ca propria persoană, familia, bunurile materiale, renumele, profesia, cariera, starurile, eroii reali sau imaginari, personalitățile politice, artistice, ale științei, sportivii, hobby-urile, jocurile de noroc, cele electronice etc., ideologiile, credințele și practicile străine de învățătura creștin-ortodoxă (diete, exerciții fizice și arte marțiale legate de forme de meditație specifice altor religii).

– Am păcătuit cu necredința și puțină credință¹.
– Nu am avut nădejde la milosârdia lui Dumnezeu, am deznădăjduit.

– Continuând să păcătuim, ne-am pus nădejde nemăsurată în Dumnezeu, considerând că El Se va milostivi oricum spre noi².

– L-am cinstit pe Dumnezeu cu fățărnicie.

– Nu am avut iubire de El și frica lui Dumnezeu³.

– Nu I-am mulțumit Domnului pentru toate binefacerile Lui, pentru necazuri, boli.

– Am apelat la serviciile unor bioenergoterapeuți, astrologi, ghicitori, vrăjitori; am practicat magia neagră și albă, vrăjitoria, spiritismul, am ghicit.

– Am păcătuit crezând în superstiții, în vise, semne⁴, am purtat talismane.

– Am hulit și cârtit în suflet și cu vorbele împotriva Domnului.

¹ Orice păcat, oricât de mic, se pune ca o cărămidă între noi și Dumnezeu, până ce se formează un zid de netrecut și de aceea oamenii necredincioși spun că nu îl văd pe Dumnezeu – *n. trad.*

² Dumnezeu nu are nevoie de faptele noastre bune, nici de rugăciunile, nici de postul nostru, acestea ne sunt folositoare numai nouă, pentru a ne lupta cu deprinderile aducătoare de păcat, pentru a dezgropa firea noastră cea adevărată, chipul lui Dumnezeu pe care păcatele l-au acoperit – *n. trad.*

³ Frica de a rupe comuniunea cu El – *n. trad.*

⁴ Ți se zbate ochiul, te mănâncă palma, îți taie calea pisica neagră, întâlnești preotul înseamnă că ai ghinion etc. – *n. trad.*

– Nu am îndeplinit făgăduințele date lui Dumnezeu.

– Am chemat numele Domnului (fără a fi neapărată nevoie), luîndu-L în deșert, am jurat pe Dumnezeu, am înjurat de cele sfinte, am drăcuit, de-a dreptul sau folosind eufemisme.

– Am avut purtare blasfemiatoare, fără a avea evlavie cuvenită față de icoane, moaște, lumânări, sfinți, Sfânta Scriptură etc.

– Am citit cărți eretice și/sau pseudoștiințifice, le-am ținut în casă, am urmărit emisiuni radiofonice și televizate, site-uri, bloguri, chat-uri de acest fel în scopul combaterii învățaturii creștin-ortodoxe și a slujitorilor ei, cu scopul de a ne motiva căderile și neputințele.

– Ne-am rușinat să ne însemnăm cu semnul crucii și să mărturisim credința ortodoxă.

– Nu am purtat cruce la gât.

– Însemnându-ne cu semnul crucii, nu am fost cu băgare de seamă.

– Nu ne-am făcut sau am făcut cu neglijență pravila de rugăciune: rugăciunile de dimineață și seară, alte rugăciuni, metanii, închinăciuni sau/și altele rânduie de duhovnic, nu am citit Sfânta Scriptură și alte cărți folositoare pentru suflet.

– Am lipsit de la slujbele de sâmbătă seara, duminică și din sărbători fără a avea un motiv întemeiat.

– Am mers la biserică rar și fără râvnă.

– Ne-am lenevit să ne rugăm, ne-am rugat cu neatenție și cu răceală.

– În timpul slujbei am discutat, am moțăit, am răs, am mers dintr-un loc în altul prin biserică; am ascultat rugăciunile și cântările fără atenție, cu împrăștiere, am întârziat la slujbă și am plecat de la biserică înainte de otpust.

– Am mers la biserică fiind în necurătenia datorată firii, ne-am atins în acea perioadă de icoane și obiecte sfințite¹.

– Ne-am spovedit rar păcatele, tăinuindu-le în mod conștient².

– Ne-am împărtășit fără părere de rău pentru păcate, fără frică de Dumnezeu și fără pregătirea cuvenită (trei zile de post, citirea a patru canoane, a două acatiste, a rugăciunilor de dinaintea Împărtășaniei sau/și cum binecuvântează duhovnicul), nefiind împăcați cu cei apropiați, sau/și după ce am curvit³.

– Nu am ascultat de părintele duhovnicesc, am judecat preoții, monahii, am cântit și ne-am supărat pe ei, i-am invidiat.

– Nu am cinstit praznicele lui Dumnezeu, am lucrat în aceste zile.

¹ În această situație este bine să se ceară și sfatul duhovnicului – *n. trad.*

² Adam a fost alungat din Rai nu numai pentru că a călcat porunca dată lui, ci mai ales pentru că nu a avut curajul să recunoască că a greșit – *n. trad.*

³ În cazul de față se au în vedere două situații: în prima, aceea a relațiilor intime în afara căsătoriei, care duc la oprirea de la Împărtășanie, iar în cea de-a doua, cei cununați, care trebuie să se înfrâneze de la apropierea conjugală în ajunul Împărtășaniei – *n. trad.*

– Am încălcat posturile rânduite de Biserică, nu am postit miercurea și vinerea.

– Din punct de vedere material, nu am sprijinit după puterile noastre biserica și alte acțiuni bineplăcute lui Dumnezeu.

– Am ascultat predicatori străini, sectanți, am practicat religii orientale.

– Am avut gânduri de sinucidere și am încercat să ne sinucidem.



Păcate împotriva aproapelui



u am avut dragoste de aproapele, nu ne-am iubit vrăjmașii, ci i-am urât, le-am dorit răul.

– Nu ne-am străduit să iertăm, am răsplătit răul cu răul, am păcătuit cu mânia și/sau dușmănia în viața de familie.

– Nu am fost respectuoși cu cei mai în vârstă și cu superiorii noștri, cu părinții; ne-am amărat și supărat părinții, i-am bătut, ucis; atunci când au fost bolnavi, neputincioși sau/și la nevoie nu i-am sprijinit după puterile noastre; nu ne-am îngrijit de mormintele lor, având posibilitatea să o facem, nu am făcut milostenie pentru ei și nu i-am pomenit la biserică pe cei adormiți în dreapta credință.

– Am oprit în mod direct sau indirect plata lucrătorilor.

– Nu am îndeplinit cele făgăduite.

– Nu ne-am plătit datoriile.

– Pe față sau pe ascuns, ne-am însușit bunuri străine.

– Am bătut, am pus la cale uciderea cuiva, am ucis, prin faptele noastre conștiente am provocat indirect moartea cuiva sau i-am periclitat sănătatea, am ucis prunci în pântece (am făcut avorturi), am sfătuit și pe alții să o facă, am folosit sau am îndemnat pe alții să utilizeze metode de contracepție, care au ca scop împiedicarea dezvoltării normale a embrionului¹, având tangență cu industria de medicamente, am ascuns în mod deliberat nocivitatea unor substanțe.

– Am jefuit, am amenințat, am șantajat, am hărțuit, am otrăvit, am incendiat, am torturat.

– Am refuzat să luăm apărarea celui slab și nevinovat, să acordăm ajutor celui ce se îneca, îngheață, arde, este într-o situație critică și în mare strâmtoare, nu am acordat îngrijirea cuvenită celui bolnav de care eram datori să ne îngrijim, lipsindu-l de hrană, medicamente, tratament, adăpost și cele necesare traiului, pretinzându-i să muncească peste puteri, până la epuizare, nu ne-am îndeplinit obligațiile asumate în urma încheierii unui contract de îngrijire, aruncând în stradă, internând în azil sau neîngrijind

¹ Prin producerea unui microavort fiziologic – *n. trad.*

bătrânii sau persoanele neputincioase ale căror bunuri le moștenim.

– Am lenevit la muncă și acasă.

– Nu am prețuit osteneala altuia.

– Ne-am abandonat copiii, ne-am folosit de ei, îndeplinindu-ne propriile scopuri egoiste¹ sau, dimpotrivă, i-am răsfățat peste măsură, idolatrizându-i, acoperindu-le și scuzându-le în permanență abaterile, părtinindu-i față de alții, le-am dat o educație greșită, în afara credinței creștin-ortodoxe; ne-am blestemat copiii, nepoții, i-am drăcuit; înfiind sau luând copii în îngrijire, nu ne-am străduit să acționăm, înainte de toate, în folosul lor, ci am pus pe primul plan interesele noastre, mai mult sau mai puțin oneste.

– Nu am avut inimă milostivă, i-am disprețuit și judecat pe cei săraci.

– Am fost zgârciți, n-am făcut milostenie.

– Nu i-am cercetat pe cei bolnavi la spital și acasă și, după posibilitate, pe cei întemnițați.

– Am avut inima împietrită.

– Am fost cruzi cu animalele fără stăpân și cu cele bolnave, cu păsările, am omorât fără rost vițele, păsările, insectele, am distrus copacii, mediul înconjurător.

– Am făcut risipă de mâncare, de apă, energie electrică, carburant, nu am avut grijă după puteri

¹ Acordul pentru adopție, încredințarea copilului unei persoane sau instituții trebuie făcute numai spre binele minorului – *n. trad.*

de bunurile proprii și de cele publice, ci le-am deteriorat și distrus, am profanat morminte.

– Am vorbit împotriva, am contrazis, nu am cedat în fața aproapelui, ne-am certat.

– Am clevetit, am osândit, am vorbit de rău, am bârfit, am povestit păcate străine, ne-am implicat în editarea unor publicații de scandal, am denaturat în mod conștient adevărul istoric, am incitat la ură.

– Am supărat, am jignit, am vrăjmășit aproapele.

– Am făcut scandal și nebunii.

– Am blestemat, am drăcuit.

– Am fost obraznici, ne-am purtat cu impertinență și fără cuviință față de aproapele.

– Am fost fățarnici, am împuns cu vorba.

– Ne-am mâniat, am enervat pe alții, am bănuțit aproapele de fapte rele.

– Am mințit, am depus mărturie mincinoasă, am fost părtinitori în propriul interes sau al rudelor noastre, provocând astfel suferința altor persoane.

– Ne-am purtat smintitor, dorind să ispitim.

– Am fost geloși.

– Am grăit în deșert, am spus anecdote indecente.

– Nu ne-am rugat pentru mai-marii noștri, pentru rude și pentru vrăjmași, vii și adormiți, nu i-am pomenit la biserică pe cei drept credincioși.

– Prin acțiunile noastre am îndemnat la desfrâu diferite persoane, atât adulți, cât și copii,

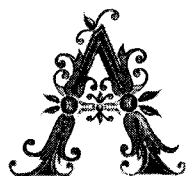
prin comportament, prin viu grai, la telefon, prin scrisori, publicații, reclame, Internet¹.

– Ne-am împrietenit din interes și ne-am trădat prietenii; ne-am căsătorit din interese meschine (materiale, renume, poziție socială etc.) și nu din dragoste reciprocă și dezinteresată pentru celălalt.

¹ Tot aici se pot aminti traficul de persoane, de substanțe narcotice și stupefiante, comerțul ilegal de organe și țesuturi umane, manipularea în scopuri nepermise a materialului genetic uman, îndemnul la consumul fără măsură al băuturilor alcoolice și la practicarea jocurilor de noroc, comercializarea țigărilor, precum și persoanele, reclamele, publicațiile, instituțiile care, direct sau/și indirect, încurajează aceste acțiuni – *n. trad.*



Păcate împotriva propriei persoane



m păcătuit cu mândria, slava deșartă, iubirea de sine, ne-am considerat mai buni decât toți.

– Am dorit răul aproapelui, am fost răzbunători.

– Nu am avut smerenie, nu am făcut ascultare, ne-am pus nădejdea numai în noi.

– Am mințit.

– Am invidiat.

– Am grăit în deșert, am vorbit urât.

– Ne-am enervat, ne-am indignat, am ținut minte răul, suntem îndărătnici, ne-am supărat, ne-am mâhnit.

– Am deznădăduit, am păcătuit cu akedia, lăncezeala, ne-am plictisit, ne-am întristat.

– Am făcut fapte bune de ochii lumii.

– Ne-am zgârcit.

– Ne-am lenevit.

– Am pierdut timpul degeaba, am dormit mai mult decât trebuie și am mâncat mai mult decât ne este necesar, am mâncat pe ascuns, ne-am îndulcit prea mult de gustul mâncării, acordând o atenție excesivă bucatelor.

– Am uitat de smerenia creștină, de toată fapta cea bună, de virtuți, de moarte și iad, am trăit fără grijă și sânguință, nu ne-am îndreptat.

– Am iubit cele pământești, materiale, mai mult decât pe cele cerești, duhovnicești.

– Ne-am împătimit de bani, de bunuri mobile și imobile, de lux, de îndulciri.

– Am acordat o atenție excesivă trupului sau, dimpotrivă, nu i-am acordat acestuia cele necesare după posibilități, periclitându-ne sănătatea fără rost.

– Am alergat după onoruri lumești și după slavă de la oameni.

– Am fumat, am consumat narcotice și droguri, am băut peste măsură băuturi alcoolice, îmbătându-ne.

– Am jucat cărți, jocuri de noroc.

– Ne-am împodobit, pentru a ispiți.

– Am înlesnit desfrâul, practicând proxenetismul și prostituția.

– Am cântat cântece necuviincioase, am povestit anecdote indecente, am înjurat, am râs fără măsură, am dansat zbânțuindu-ne.

– Am privit filme și site-uri porno, am citit cărți, reviste pornografice.

– Am primit gânduri de desfrâu, nealungându-le, ne-am ispitit în somn în urma viselor erotice.

– Am păcătuit curvind – nefiind cununați bisericește – (să se spună de câte ori).

– Am păcătuit cu preacurvia (fiind cununați, ne-am înșelat soțul sau soția).

– Am depășit limita apropierei cuviincioase până la cununie și, fiind cununați sau nu, am făcut perversiuni.

– Am păcătuit cu masturbarea (ne-am pângărit cu atingeri de desfrânare), ne-am întinat practicând amorul virtual prin intermediul Internet-ului, cu relațiile homosexuale (curvia între bărbați), cu lesbianismul (curvia între femei), cu zoofilia (curvia cu animalele)¹.

¹ Tot aici amintim pedofilia, sado-masochismul, necrofilia și altele asemenea – *n. trad.*



Curvia și preacurvia



emonii vămilor curviei se laudă că prin aceste vămi abia dacă trece câte un suflet, deoarece tuturor oamenilor le place să se îndulcească, toți sunt înclinați spre păcatele trupului, însă puțini se căiesc, căci diavolul trimite oamenilor o falsă rușine. Trebuie să ne căim plini de curaj, rușinându-ne să păcătuim, și să ne amintim întotdeauna că în ziua Înfricoșătoarei Judecăți ne vom vedea ca în oglindă păcatele pentru care nu ne-am pocăit. Ele vor fi toate descoperite și noi vom fi rușinați în fața lumii și a îngerilor, iar dacă vom ascunde în mod conștient la spovedanie măcar un păcat, atunci mărturisirea nu ne va fi întru mântuire, ci spre osândă.

Păcatele trupești sunt răspândite în mod deosebit în timpurile noastre, când din Occident vine un șuvoi murdar de literatură și filme porno. Oamenii s-au obișnuit să trăiască în desfrâu și nu îl mai consideră a fi păcat.

Însă Domnul ne-a dat porunca: *Ați auzit ce s-a zis celor de demult: să nu preacurvești. Iar eu zic vouă: că tot cela ce caută la femeie, pentru a o pofti pe ea, iată a preacurvit cu dânsa în inima sa* (Mt. 5, 27-28). Iată ce curăție și sfințenie cere de la noi Hristos.

Păcatul curviei și cel al preacurviei sunt păcate cumplite, de moarte. Dacă nu ne căim pentru ele, acestea ne vor închide porțile locașurilor Raiului, căci acolo nu va intra nimic necurat; ele distrug căminele familiale, aduc la desfrâu tinerețea cea frumoasă și curată, îl lipsesc pe om de dreapta socotință, îi întunecă mintea, îi încarcă memoria cu amintiri necurate.

Senzualitatea, spun Sfinții Părinți, este o prăpastie în care a pierit o mulțime enormă de suflete. Plăcerea primită prin satisfacerea patimii trupești trece repede, însă urma sa murdară rămâne pentru totdeauna în suflet.

Domnul nu ne va judeca numai pentru fapte, ci și pentru gânduri. Curăția nu se referă numai la starea trupului, ci și la cea a sufletului, căci este considerat feciorelnic omul care are întregi atât mintea, cât și toate simțămintele, acestea nefiind pervertite de păcat. Iată de ce noi, înainte de toate, trebuie să învățăm să ne luptăm cu gândurile

necurate. Fără aceasta este imposibil să sporim în virtuți, să ne desăvârșim duhovnicește.

Pentru cei care se îndulcesc cu gânduri de curvie nu este nădejde de mântuire; dimpotrivă, cei care nu le primesc, ci le biruie cu rugăciunea, primesc cununi de la Dumnezeu.

În scrisorile părintelui athonit Serafim este dat un exemplu spre învățătură. O egumenă a crescut în mănăstire o fetiță orfană, care cânta și citea la strănă, însă, când a împlinit 18 ani, fata a murit. Stareța s-a rugat și a postit 40 de zile, pentru ca Domnul să-i descopere în ce locașuri ale Raiului se găsește cea pe care a educat-o. În a 40-a zi pământul s-a deschis și valuri de foc au adus-o pe fată în chilie. „Fiica mea, ești în foc?! – a exclamat îngrozită egumena. Pentru ce ai ajuns acolo?” „Maică, roagă-te pentru mine, a spus aceea, sunt vrednică de osândă. Pe când cântam la strănă, venea la biserică un tânăr, iar eu mă îndulceam admirându-l, curveam cu el în gând, însă în fața duhovnicului nu m-am căit, fiindu-mi rușine. Și acum, mă chinuiesc în foc...”

Trebuie să ne căim și atunci când avem vise necurate, fapt care mărturisește despre necurăția sufletului. „Când sufletul se ispitește în somn cu vise necurate, aceasta înseamnă că el nu a ajuns încă la deplina curăție feciorelnică”, ne previn Sfinții Părinți.

Pentru ce apar patimile trupești? Cauza principală – și nu numai a patimilor trupești – o repre-

zintă mândria și osândirea. Sfântul Ioan Scărarul spune: Dacă omul a căzut în curvie, înseamnă că mai înainte căzuse în păcatul mândriei. Am judecat pe cineva pentru acest păcat, ne-am mândrit că noi nu l-am săvârșit, iar Domnul îngăduie să cădem în același păcat. De aceea, trebuie să ne străduim să nu observăm păcatele străine, să nu le răspândim pretutindeni, ci numai să ne rugăm pentru cel căzut. Sfântul Antonie cel Mare spunea: „Chiar dacă voi vedea în piață un monah păcătuind cu o femeie, îl voi acoperi cu mantia și voi trece mai departe...”

Patimile trupești se nasc din îmbuibarea pântecelui. „Cel care își mulțumește pântecul și dorește să biruiască duhul curviei se aseamănă cu acela care dorește să stingă focul cu untdelemn”, spune Sfântul Ioan Scărarul. Cu cât mai multe lemne băgăm în sobă, cu atât mai puternic se întetește focul; cu cât mâncăm mai mult, cu atât se întetește mai mult flacăra patimilor.

În mănăstire, un monah era foarte ispitit de demonul curviei. I-a spus despre aceasta bătrânului său, l-a rugat să se roage pentru el, dar nu i-a fost mai ușor; patima curviei îl măcina tot mai tare. S-a dus din nou la bătrân și acela s-a mirat: „Doar m-am rugat pentru tine... Nu ți-e mai bine? Am să mă mai rog.” Și a început să se roage din nou și atunci i-a apărut însuși demonul curviei, spunându-i: „Degeaba te străduiești, căci de cum ai început să te rogi, eu am și

plecat îndată de la el, însă el are un demon al lui, îi place să mănânce mult și gustos și să doarmă mult...”

În această situație este foarte importantă abținerea de la mâncare. Ne putem abține de la mâncare până la prânz, iar dacă patimile trupești continuă să ne tulbure, atunci miercurea și vinearea este bine să ajunăm complet¹, iar în restul zilelor trebuie să renunțăm la carne, dulciuri, vin și băuturi tonice. „Mănâncă pâinea cântărită și bea apa cu măsură, și duhul curviei va fugi de la tine”, sfătuiesc Sfinții Părinți.

Este de folos multa osteneală, să nu mâncăm seara târziu, să facem plimbări lungi până ce oboșim, să dormim cu ferestrele deschise, pe o saltea tare, să nu ne învelim foarte călduros, să scurțăm timpul de somn și de cum ne-am trezit să ne și sculăm imediat, fără a lenevi în pat. La curvie ne duc citirea unei literaturi necuviincioase, privirea unor imagini ispititoare, a fotografiilor și a site-urilor pornografice, flirtul și amorul virtual pe Internet, împătimirea de spectacolele erotice și frecventarea lor, dansurile necuviincioase, un comportament prea slobod față de persoanele de sex opus, glumele cu două înțelesuri, râsul fără măsură, privirile și atingerile senzuale. Îmbrățișările și săruturile pătimase sunt o poartă deschisă către curvie. Creștinii, tânărul și fata, dacă doresc să se căsătorească, nu trebuie să își permită

¹ Adică să nu mâncăm deloc – *n. trad.*

o purtare prea slobodă în timpul întâlnirilor. Este foarte dăunătoare legătura cu persoanele desfrânate, de asemenea și discuțiile necuviincioase despre desfrânare, îndrăgirea luxului, dorința de împodobire, de machiere cu scopul de a plăcea, de a ispiti pe cineva. Hristos a spus: *Vai celui care va sminti pe unul dintre acești mici* (Mt. 18, 6). Fetele cărora le place să se machieze trebuie să-și amintească cuvintele Apostolului Petru: *Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur și îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestricăcioasa podoabă a duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu* (I Pt. 3, 3-4).

O femeie poate să cadă foarte jos, dar se poate ridica și ajunge la înălțimi înalte. Exemplu pentru ea trebuie să fie Preacurata Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria: fiind Fecioară până la naștere, a fost Fecioară în timpul nașterii și a rămas Fecioară după naștere. Ea și-a petrecut toată viața în sfințenie, nu a cunoscut nici un gând necurat. Astfel, acea fecioară care trăiește în curăție și petrece în rugăciune este ca și cum ar fi înconjurată de inelul de foc al harului, iar demonii nu pot să se apropie de ea.

Pentru ca viața noastră să fie curată și sfântă trebuie să ne păzim, spre a putea să luptăm și să biruim vrăjmașul, iar atunci și Domnul ne va apăra.

Un oștean mergea odată la luptă și pe drum a tras la o casă de oaspeți. Fiica gazdei, fiind tul-

burată noaptea de patima trupească, a început să-l ispitească, să-i bată la ușă, însă el a gândit astfel: „Doar merg la război și pot muri în luptă, iar de voi săvârși acest păcat de moarte, cum voi putea sta în fața Domnului în necurăție, ce răspuns Îi voi da?” Și nu a deschis ușa, a adormit și a văzut în vis lupta dintre greci și turci, în care biruiau când unii, când ceilalți. Încăierarea a fost cumplită, câmpul fiind plin de trupurile celor căzuți, iar printre aceștia se zărea un loc gol. Atunci a auzit o voce spunând: „Ar fi trebuit să mori și tu ca toți acești oșteni, dar, pentru faptul că în noaptea aceasta nu ai ascultat de diavol și te-ai împotrivit păcatului, vei rămâne în viață.” Dimineața oșteanul Nicolae a pornit la drum, a ajuns pe câmpul de luptă și totul s-a petrecut ca în vis. Bătălia a fost cumplită, câmpul s-a umplut de trupurile oștenilor și numai el unul s-a ridicat nevătămat, iar, când a văzut locul gol, și-a amintit visul și a mulțumit Domnului. Gândurile pătimase nu ocolesc pe nimeni: dacă cineva nu le-a gustat în tinerețe, le va cunoaște la maturitate și chiar la bătrânețe, îndeosebi aceia care au petrecut în feciorie. Gândurile în sine încă nu reprezintă un păcat, pentru că apar independent de voința noastră. Principalul este ca sufletul să nu le primească: demonului nu trebuie să-i lași cale de intrare nici măcar în gând. Dacă ușa este întredeschisă, șarpele va intra imediat, asemenea și gândul aducător de păcat, căci ajunge

doar să-i acorzi puțină atenție, să te oprești asupra lui, că el a și pus stăpânire asupra ta.

Părintele Siluan, devenind frate de mănăstire în Athos, a fost atât de încercat de curvie, încât, nesuportând lupta, se gândea chiar să plece din mănăstire și să se însoare. Cum era atunci lipsit de experiență, nu știa cum să se lupte cu această patimă. Ducându-se însă la bătrânul său, i-a descoperit starea în care se afla și acesta l-a sfătuit: „Să nu primești niciodată nici un gând de curvie.” Atunci a făcut așa, iar demonul s-a îndepărtat; și, de-a lungul a 40 de ani de mănăstire, nu a mai primit vreun gând de curvie niciodată.

Dacă ne luptăm cu gândurile și le biruim, aceasta nu ni se socotește drept păcat, ci drept nevoință.

Doi monahi mergeau odată printr-un sat, iar unuia dintre ei i-a venit de cinci ori gândul să curvească. Pocăindu-se mai apoi în fața părintelui duhovnicesc, acesta i-a spus: „Mi-a fost descoperit că ai biruit de cinci ori gândurile ce te îndemneau la păcat și am văzut cinci cununi deasupra ta.”

De aici rezultă că principalul este hotărârea de a nu ceda în fața păcatului, a ispitelor. Un monah, fiind luptat de curvie, a răbdat, alungându-l astfel pe demon: „Mergi la întuneric, satană! Oare nu știi că, deși sunt nevrednic, eu port măduarele lui Hristos?” Și războiul curviei a încetat pe dată, astfel încât monahul chiar s-a umplut de uimire și proslăvea pe Domnul.

Bineînțeles, numai cu puterile noastre nu putem face nimic; în lupta aceasta trebuie să ne punem nădejdea în Dumnezeu, să ne rugăm, să o chemăm pe Maica Domnului, pe sfinții bineplăcuți lui Dumnezeu, mai ales pe Sfânta Muceniță Tomaida, pe Cuviosul Moise Ungurul, pe Cuviosul Ioan multpătimitorul. Acești sfinți sunt asemenea acelor care, după cuvintele Sfântului Ioan Scărarul, „au biruit trupul, au biruit firea lor, s-au ridicat deasupra firii, iar asemenea oameni sunt cu puțin sau chiar cu nimic mai mici decât îngerii”.

„Dacă te arde focul dorinței trupesti, pune-i în față focul gheenei și focul dorinței tale se va stinge îndată și va dispărea”, spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Principalul constă în pomenirea morții și a muncilor cumplite din iad și, de asemenea, în pocăința din inimă, în mărturisirea gândurilor, în deasa împărtășire cu Sfintele lui Hristos Taine, în Rugăciunea lui Iisus rostită neîncetat.

Trebuie să ducem o luptă neîmpăcată cu diavolul, care ne apleacă spre păcat. Diavolul urăște fecioria și curăția, iar în timpurile noastre se străduiește în mod deosebit să ne insufle că trebuie să luăm de la fire tot ce se poate, că viețuirea în curăție este dăunătoare pentru om; mulți medici chiar îi sfătuiesc insistent pe unii pacienți să curvească, pentru a se izbăvi de o boală sau alta. De fapt, curvia nu vindecă boli, ci le adâncește,

aducând numai rău. Încă de la începutul secolului¹ și până în timpurile noastre au fost interviuați cu privire la acest subiect mai mult de 200 de savanți cu renume mondial, ruși și din străinătate. Aceștia au ajuns la concluzia că înfrânarea trupeză este nu numai lipsită de nocivitate, ci și necesară. De-a lungul mai multor ani de practică, ei nu au întâlnit nici un om căruia să-i apară vreo afecțiune oarecare, inclusiv psihică, în urma înfrânării trupeză. Tinerii pot și trebuie să rămână feciorelnici. Mulțumită acestui fapt, ei adună puteri, care le sunt de folos de-a lungul întregii vieți. Despre așa-zisa nocivitate a înfrânării trupeză vorbesc de obicei aceia care vor să își îndreptățească propria desfrânare.

Înfrânarea este necesară cu atât mai mult pentru sănătatea sufletească. Omul înfrânat este întotdeauna liniștit, în sufletul lui domnește pacea, gândurile îi sunt limpezi, curate, ochii îi sunt luminați de o lumină vie, mintea îi este plină de iubire către Dumnezeu și oameni, iar rugăciunea îi izvorăște de la sine. Pe când la omul neînfrânat în viața trupeză are loc întunecarea minții, memoria și toate capacitățile scad, el devine impulsiv, iritabil, nu se mai poate controla, se face robul propriei patimi, îi invidiază și îi disprețuiește pe cei înfrânați, nu primește cele dumnezeiești. De ce se petrec acestea? Pentru că acest om nu are harul lui Dumnezeu în

inima sa, care a devenit locașul puterii celei rele, întunecate.

Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt Care este în voi, pe Care-L aveți de la Dumnezeu, și că voi nu sunteți ai voștri? (I Cor. 6, 19). Nu uitați că noi nu suntem ai noștri: nici trupul, nici sufletul nu ne aparțin, căci suntem creați de Dumnezeu, pentru Dumnezeu, și trebuie să fim înaintea Lui curați și neprihăniți. Numai atunci vom fi cu toții asemenea îngerilor. Trebuie doar să ne ostenim și Domnul ne va răsplăti cu dărnicie ostenele, ne va dărui fericirea veșnică în Împărăția Sa.

¹ *Îndreptarul de spovedanie* a fost editat în 1996 – n. trad.



Când nu este validă Taina Sfintei Spovedanii



acă preotul este oprit de arhieru și totuși săvârșește Taina Spovedaniei, aceasta nu este validă.

– Dacă am venit la spovedanie și nu am spus nici un păcat, ci ne-am rostit numai numele, chiar dacă a fost rostită asupra noastră rugăciunea de dezlegare, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am venit la spovedanie și, mărturisindu-ne păcatele, am tăinuit în mod conștient unul, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, iar preotul, din anumite motive, nu a rostit asupra noastră rugăciunea: „Domnul și Dumnezeuul nostru Iisus

Hristos, cu harul și cu darurile iubirii Sale de oameni, să-ți ierte ție, fiule/fiică (N), toate greșalele tale, iar eu, nevrednicul preot, cu puterea ce-mi este dată mie de El, te iert și te dezleg de toate păcatele tale în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, dar nu l-am făgăduit lui Dumnezeu să ne îndreptăm, Taina nu este validă.

– Dacă am spus toate păcatele, dar nu ne-am împăcat cu cei apropiați și suntem în vrăjmășie cu ei, Taina nu este validă.

– Dacă avem păcate multe și ne este greu sau rușine să le spunem unui singur preot și spunem o parte unui preot, o parte, altuia, iar a treia parte..., adică tăinuim în mod conștient din păcatele noastre la o spovedanie, la a doua, la a treia, împrăștiindu-ne păcatele pe la diferiți duhovnici, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Însă dacă ne-am pocăit pentru toate și preotul a citit asupra noastră rugăciunea de dezlegare, iar noi, plecând de la locul spovedaniei, ne-am amintit de alte păcate și nu avem posibilitatea să ne întoarcem la același preot, atunci ne putem adresa oricărui preot, pentru a ne mărturisi păcatele.

– Dacă am început să ne mărturisim și în acest timp preotul, dintr-un motiv oarecare, a fost întrerupt sau, bătrân fiind, nu mai aude bine, iar

noi în timpul acesta ne străduim să ne spunem păcatele cât mai repede, în așa fel încât el să nu le audă, Taina Spovedaniei nu este validă.

– Dacă ne-am scris păcatele și este multă lume, iar preotul nu le-a citit în prezența noastră, Taina Spovedaniei nu este validă.



Pregătirea pentru împărtășanie



Trupul lui Hristos primiți și din izvorul cel fără de moarte gustați, de 2000 de ani înalță aceste cântări Biserica lui Hristos, atunci când creștinii ortodocși se împărtășesc, primind înăuntrul lor pe Hristos Mântuitorul.

Sfântul Dimitrie al Rostovului vorbea astfel despre marea Taină a Sfintei Împărtășanii: atunci când punem fierul în foc, el se înroșește; omul se aseamănă fierului, iar trupul lui Hristos este foc care arde, și atunci când omul se unește în Sfânta Taină a Împărtășaniei cu Hristos, el devine de foc; și cum un om cu ochii bolnavi nu poate să se uite la soare, tot la fel, demonii nu pot privi la

acela care s-a împărtășit cu vrednicie de Trupul lui Hristos.

Dacă omul care s-a împărtășit cu vrednicie moare în acea zi, sufletul lui nu mai trece prin vămi, ci este dus direct în lăcașurile Raiului, nu pentru meritele și nevoințele lui, ci pentru acea sfințenie pe care a primit-o în acea zi.

Închipuiți-vă că trebuie să vină la noi în vizită un împărat și noi ne străduim să facem ordine deplină peste tot, să facem lună atât în casă, cât și în curte pentru a-l primi cu vrednicie pe împăratul pământesc, dar pentru a-L primi înăuntrul nostru pe Împăratul Ceresc cum ar trebui să ne pregătim? Cum să ne curățim sufletul? Cu postul și rugăciunea și ceea ce este de căpătâi prin pocăință. La Taina Sfintei Împărtășanii sunt primiți numai ortodocșii, adică aceia care sunt dreptmăritori ai lui Dumnezeu: merg regulat la biserică, sâmbătă seara, duminica, în toate praznicile, respectă cele patru posturi, postesc miercurea și vinerea, sunt cununați, se roagă dimineața și seara, citesc Evanghelia, rostesc Rugăciunea lui Iisus, viețuiesc în pace și iubire cu toți, Îl iubesc pe Domnul și pe cei apropiați, tuturor le fac binele, se căiesc în permanență de păcatele lor. Aceștia sunt ortodocșii și cu îngăduința duhovnicului se pot apropia de Potir.

Pentru Împărtășanie este necesar să ne pregătim din timp, atât sufletul, cât și trupul, pentru a ne uni cu Domnul. Ar trebui să postim vreo trei-

patru zile, să nu mâncăm de dulce, în ajun să ne abținem de la cină, înlocuindu-o cu următoarea pravilă: să citim două acatiste – către Mântuitorul și Maica Domnului, patru canoane – către Mântuitorul¹, Maica Domnului, Îngerul păzitor și canonul pentru Sfânta Împărtășanie². Cine nu are o asemenea posibilitate să se roage de 500 de ori cu „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” și de 150 de ori cu „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce ești plină de har, Marie, Domnul este cu Tine. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre”. Însă, chiar dacă citim această pravilă, chiar dacă ne-am pregătit de o mie de ori, nu trebuie să ne gândim că am fi vrednici să primim Trupul lui Hristos. Trebuie să nădăjduim numai la milostivirea lui Dumnezeu și la marea Lui iubire de oameni.

O femeie s-a spovedit și în timpul întregii Liturghii a plâns cu străpungere de inimă: „Doamne, eu sunt cea mai păcătoasă, iartă-mă, Doamne, miluiește-mă. Primește-mă cum ai primit-o pe femeia desfrânată.” S-a împărtășit și a simțit pentru prima dată în viață o dragoste atât de delicată pentru Dumnezeu, și cât de mare era bucuria care a cuprins-o!

¹ De pocăință – *n. trad.*

² Sau cum binecuvântează duhovnicul – *n. trad.*

Iată ce înseamnă să te pocăiești cu adevărat și să primești cu vrednicie Trupul lui Hristos!

Și acum să vedem cum ne apropiem noi de Împărtășanie: ne-am fofilat cu „fapta, cuvântul și gândul”, însă toată murdăria a rămas în suflet și îndrăznim să Îl primim înăuntrul nostru pe Dumnezeu cel Viu.

Sfântul Grigorie Teologul spune: „Mai bine îmi dau trupul să fie sfâșiat de câini decât să dau Trupul lui Hristos celor nevrednici.” Iar pe cei ce s-au împărtășit cu nevrednicie îi poți vedea dintr-o ochire. Încercați să vă apropiați de acești „împărtășiți” să le spuneți ceva, și se vor aprinde imediat. Vor apărea supărarea, iritarea, iar când aceștia vor veni acasă se vor năpusti cu mânie asupra casnicilor: „N-ați fost la biserică, nu ați pregătit nimic de mâncare!” Și începe scandalul. Uneori cei de acasă spun: „Mamă, doar ai fost la biserică, probabil te-ai și împărtășit astăzi?” „Da, m-am împărtășit”, răspunde cu mânie. Iată cu ce „împărtășiți” ne putem întâlni. Și, chipurile, râvnim la sfințenie, la dreptate, dar toate acestea sunt de la cel rău, vrăjmașul ne duce în ispită sub chipul binelui, al adevărului.

Acel suflet care a primit cu vrednicie Trupul lui Hristos este bun, plin de pace, și, orice nenorociri și necazuri i s-ar întâmpla, nu se ating de acest suflet, harul Domnului îl păzește...

Dacă te mustră conștiința, nu îndrăzni să te apropii de Potir, căci săvârșești un păcat de moar-

te. „Să te apropii de Taine numai atunci când ai cugetul curat”, spune Sfântul Ioan Gură de Aur. Înainte de împărtășanie este necesar nu numai să ne căim din inimă, ci și să ne împăcăm cu toți cu care suntem în vrajbă, certați, cu cei ce ne-au supărat și ne-au întristat. Este obligatoriu să purtăm crucea la gât. În nici un caz nu este voie să ne apropiem de Potir dacă ne-a interzis acest lucru duhovnicul sau dacă am tăinuit¹ vreun păcat. De asemenea, femeile aflate în perioada necurății lunare nu au îngăduință să se împărtășească.

Ce evlavie trebuie să avem față de Taina Împărtășaniei se poate vedea din întâmplarea următoare:

Un tânăr care ducea o viață neglijentă a intrat în biserică și, neavând frica lui Dumnezeu, s-a împărtășit și a ieșit prin ușile laterale, însă, trecând prin grădină, a scuipat acolo Trupul lui Hristos. Grădinarul a observat aceasta, a ridicat Sfintele Taine, a deschis cu grijă stupul și le-a pus la albine. A doua zi a venit la biserică episcopul și i s-au adus la cunoștință cele întâmplate. Fiind îmbrăcat în veșminte arhieresti, însoțit de diaconi și cântăreți, acesta s-a dus în grădină. Toți au făcut trei metanii până la pământ în fața stupului, și, când l-au deschis, din el și-a luat zborul roiul de albine, închipuind în aer Crucea, având în centrul ei Ochiul lui Dumnezeu. Albi-

¹ În mod conștient – n. trad.

nele făcuseră din ceară o bisericuță și un mic coșciug, în care puseseră Trupul lui Hristos. Toate acestea au fost luate și duse în biserică, iar roiul de albine i-a petrecut, având același chip de Cruce, până la intrare...

După ce ne-am împărtășit, până a doua zi de dimineață nu vom mai face metanii până la pământ, de asemenea, ne vom strădui să nu scuipăm nimic și să nu ne clătim gura. Este recomandat ca cei ce s-au împărtășit să se ferească de discuții în deșert, îndeosebi de osândire, iar pentru a nu fi ispitiți cu acestea este bine să citească Sfânta Scriptură, Evangheliile în primul rând, acatiste, să se roage cu Rugăciunea lui Iisus.

Trebuie să avem în minte că înainte de Împărtășanie sau după aceasta vom avea neapărat ispită.

Spre exemplu, omul s-a pregătit, s-a împărtășit, L-a primit înăuntrul său pe Hristos Mântuitorul, a venit acasă și a făcut o metanie până la pământ, a uitat că nu trebuia... Sau a venit acasă, și-a clătit gura și, amintindu-și că s-a împărtășit, s-a mâhnit: „Gata, am pierdut Împărtășania!” Și, uite așa, ne prinde diavolul cu nimicurile acestea...

Cel mai important lucru este faptul că L-am primit pe Domnul Însuși, Trupul lui Hristos, Care ne-a luminat întreg trupul nostru și sufletul, pătrunzând în toate celulele noastre, Sângele lui Hristos s-a amestecat cu sângele nostru, Trupul lui Hristos s-a întrepătruns cu trupul nostru, ca-

re s-a sfințit, și sfințenia aceasta nu poate fi pierdută printr-o metanie. De aceea, chiar dacă ni s-a întâmplat să mai uităm și am făcut metanie, principalul este să ne păstrăm pacea lăuntrică, să nu ne pierdem liniștea...



În ce vă găsesc, în aceea vă și judec



Domnul spune: „Pocăiți-vă!”
„Faceți roade vrednice de pocăin-
ță”, ne cheamă Sfântul Proroc Ioan
Botezătorul.

În timpul zilelor de pocăință ale Pos-
tului Mare Biserica ne cheamă: „Suflete al meu,
scoală-te, de ce dormi? Sfârșitul se apropie...”

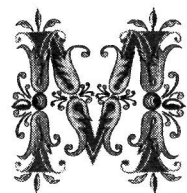
Sfârșitul se apropie... Este posibil ca pentru
tine pocăința de astăzi să fie ultima, nu amâna,
grăbește-te la spovedanie. Nu uita: Domnul ne
va ierta toate păcatele, cu excepția unuia, căci
dacă nu ne vom pocăi, ne va judeca nu pentru
pentru păcate, ci pentru că nu ne-am pocăit.

Examinează-ți întreaga viață, amintește-ți
toate păcatele, ele sunt cu mult mai multe de-

cât cele enumerate în această carte. Nu te teme
de duhovnic, descoperă-i totul, ce ai pe suflet, ce
îți împovărează conștiința. Prin fața lui au trecut
milioane de oameni și a aflat de toate păcatele,
iar, dacă este un păstor adevărat, atunci se bucu-
ră când se pocăiește un suflet, la fel cum Cerul
întreg se veselește pentru pocăința unui singur
păcătos. Nu te teme, nu ascunde nimic și nu ui-
ta, căci Domnul a spus: „În ce vă găsesc, în aceea
vă și judec.”



Rugăciune pentru părintele duhovnicesc către Domnul nostru Iisus Hristos



Mântuiește, Doamne, și miluiește pe părintele nostru (meu) duhovnicesc (N), dăruiește-i mântuirea sufletului și sănătatea trupului, ocrotește-l cu rugăciunile sfinților Îngeri, depărtează de la el pe oricine îi voiește răul.

Doamne, nu-l osândi, nu-i cere răspuns pentru viața mea cea păcătoasă, înmulțește înăuntrul lui darurile duhovnicești, descoperă-i, Doamne, toate greșelile mele, umple-l de înțelepciune, rugăciune și dragoste. Pentru sfintele lui rugăciuni, dăruiește iertare păcatelor mele,

îndreptarea vieții, spor la toată fapta cea bună și trimite-i milostivirile Tale cele bogate!

Învrednicește-l, Doamne, în ziua aceasta (noaptea aceasta) fără de păcat să se păzească, biruiește-i vrăjmașii cei trupești și cei fără de trup, izbăvește-l de vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți, scoate-l de la omul cel viclean și nedrept, păzește-i turma până la ultima lui suflare, pentru ca noi prin pocăință să ajungem la viața liniștită și netulburată.

Doamne, pomenește-l, cercetează-l, întărește-l și păzește-l întrii mulți, mulți ani!

O, Preadulce Iisuse! Tu ești atotsfânt, atotdrept, atotmilosârd! Sfintește-l cu sfințenia Ta pe părintele nostru (meu) duhovnicesc, îndreptază-l cu dreptatea ta, acoperă-l cu milosârdia Ta, tămăduiește-l de boală.

Doamne, Tu ne-ai unit pe pământ, nu ne despărți nici în Împărăția Ta cerească, și cu sfintele lui rugăciuni iartă toate greșelile mele, iartă-i și pe toți fiii lui duhovnicești, ca un bun și de oameni iubitor. Amin.

În situații dificile, când suntem în pericol, este important să ne rugăm astfel și vom primi degrabă ajutorul lui Dumnezeu: Doamne, ajută-mă cu sfintele rugăciuni ale părintelui meu duhovnicesc (N) (sau apără-mă, înțelepțește-mă, mântuiește-mă etc.).



Rugăciune pentru părintele duhovnicesc către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu



, Preasfântă Stăpâna mea, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, Împărăteasa cerului și a pământului, ascultă strigătul sufletului meu și primește rugăciunea mea cea păcătoasă, o,

Preacurată Maică a lui Dumnezeu, pentru părintele meu duhovnicesc, robul tău cel smerit (N).

Fii lui călăuzitoare, însoțește-l în toată vremea și apără-l împreună cu sfinții îngeri, dă-i putere atunci când este treaz, apără-l atunci când doarme, mângâie-l când plânge, întărește-l când este deznădăjduit, izbăvește-l de necazuri, slobo-

zește-l de cleветiri, când este în neputință ridică-l, biruiește demonii ce luptă împotriva lui, iar atunci când este în primejdie de moarte ajută-l.

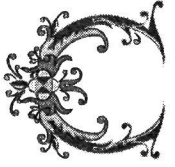
În fiecare zi arată-l a fi înfricoșător pentru vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți, pentru ca ei să cunoască că el este robul tău, Maică a Domnului, care ai născut pe Dumnezeu și Împăratul, Căruia se cuvine cinste și închinăciune în vecii vecilor.

Maică a Domnului, înmoaie inimile oamenilor care se scoală cu răutate asupra lui.

Tu vezi greutatea și nevoile părintelui meu, căci necazurile lui numai ție uneia îți sunt cunoscute. Tu îi știi toate tainele sufletului. Privește cu milostivire la el din ceruri, ușurează-i suferințele, acoperă-l cu acoperământul tău, cercetează-l cu milostivirea ta cerească, binecuvântează-i faptele și dăruiește-i ajutor nevăzut și, cu sfintele lui rugăciuni, dăruiește-mi smerenie, învinuire de sine, răbdare, întreagă înțelepciune, tăcere și acoperă-mă de toate năpastele și de vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți. Amin.



Întrebări și răspunsuri despre spovedanie și despre relația cu preotul duhovnic

 *e pot să fac, că eu mă spovedesc des, dar păcatele se adună mereu. La spovedanie, descriind păcatul amănunțit, nu se naște rușinea, care să mă ajute să lupt cu el. Dar, dacă numesc păcatul doar printr-un cuvânt, mă simt ca și cum l-aș tăinui și-mi spun apoi cu îndoială: dacă Dumnezeu nu mi-a iertat aceste păcate?*

– Atunci când apare îndoiala, trebuie neapărat să vă amintiți toate păcatele, să le scrieți pe hârtie și să le mărturișiți în fața preotului.

În cartea Cuvioșilor Varsanufie și Ioan despre spovedanie găsim următoarele: adeseori, noi

greșim în timpul zilei cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta. În momentul în care greșim trebuie să ne aducem aminte de Dumnezeu și să-I cerem: „Doamne, iartă-ne, că am greșit! Am judecat, am dormit prea mult, am vorbit lucruri nepotrivite.” Și Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, ne iartă nouă greșelile acestea zilnice.

Pe parcursul unei zile și al unei nopți avem milioane de ispite, dar dacă le-am considera pe toate păcate și am lupta personal cu ele și nu le-am învinge prin gânduri bune, ci am merge să le enumerăm pe toate părintelui, l-am slei de puteri. Trebuie să învățăm să îndepărtăm ispitele de la noi, căci acestea ne sunt insuflate de diavol și nu sunt gândurile noastre rele. Păcatul se naște în inima noastră doar în momentul în care acceptăm sugestia celui rău și alungăm sentimentele pozitive pe care le avem față de aproapele nostru prin supărare, mânie și ură. Atunci în inima noastră pătrunde răul. De ce? Pentru că n-am făcut diferența dintre gândurile noastre și ispite. Iar această înțelepciune vine odată cu experiența, în momentul în care păcatele ne oboresc pe noi înșine și suntem foarte atenți la faptele noastre. Ispite vor fi tot atâtea, dar păcate mult mai puține.

La spovedanie trebuie să ne mărturisim păcatele fără să ne lungim prea mult, notându-le pe scurt și adresându-ne preotului în felul următor: „Părinte, în săptămâna aceasta am făcut păcatele

acestea: m-am revoltat, m-am contrazis, am mințit, am mâncat prea mult, am dormit mai mult decât era cazul, am fost împrăștiat în timpul rugăciunii, am acceptat ispitele și prin ele mi-am tulburat liniștea interioară, mi-am spurcat sufletul cu amintiri necurate, am fost neatent în biserică.”

Aceasta este suficient pentru ca Dumnezeu să ne ierte păcatele. Atunci când trăiți în fața ochilor lui Dumnezeu făcând toate ca și cum ați fi înaintea Lui și amintindu-vă de El neconținut înseamnă că știți că Dumnezeu vede pocăința voastră, lupta cu păcatul și tendința spre curățarea de acesta. La spovedanie este destul să mărturisiți că vă pocăiți pentru păcatele săvârșite și atunci Dumnezeu vi le iartă prin Duhul Sfânt.

Însă important este nu doar să mărturisiți păcatele, ci să vă și îndreptați, să vă izbăviți de ele. Unii spovedesc de fiecare dată faptul că se revoltă și se înfurie, dar n-apucă să se ridice bine de la spovedanie, că din nou o iau de la capăt.

Lupta cu ispitele ține mai mult de viața monahală. Mai demult, starețul avea câte doi, trei ucenici, care veneau la el și-i mărturiseau ispitele. Și nu făceau nimic fără știrea și binecuvântarea lui. Chiar dacă gândurile care le veneau în minte li se păreau bune, mai întâi ei le mărturiseau îndrumătorului lor, iar acesta știa să recunoască încercările diavolului și păcatul spre care voia să-l atragă pe novice. Astfel, novicii înșiși învățau să descopere acele ispite și se izbăveau de o mulțime de păcate.

Iată cum ni se întâmplă și nouă: la început parcă nici nu acordăm atenție unui gând oarecare și uităm de el. Iar diavolul, după ce ni l-a strecurat în minte, se retrage, nu ne obosește, se ascunde. Mai apoi însă, el revine în mintea noastră și începem să ne gândim la el, îl facem al nostru. După aceea urmează neatenția noastră din timpul rugăciunii; nu mai chemăm numele lui Dumnezeu și în inima noastră se nasc sentimentele de ură și irascibilitatea... Ispita este asemenea unei seminte care crește în inima noastră și dă naștere păcatului. Mărturisirea ispitelor la spovedanie se poate asemăna cu a speria șarpele care stă ascuns sub o piatră: când piatra este ridicată, acesta dispare.

Sfatul meu este să vă pocăiți în fața lui Dumnezeu pentru ispitele care au prins rădăcini în inima voastră, iar la spovedanie să mărturisiți doar păcatele care au luat naștere din pricina acestora. Însă, dacă ați reușit să dezrădăcinați aceste ispite, adică dacă nu v-ați supărat, n-ați judecat și ați găsit un gând bun pentru îndreptățirea aproapelui, atunci l-ați învins pe demon. Lupta cu păcatul nu este un păcat. Pentru ea vă așteaptă răsplata de la Dumnezeu. Pe pământ aceasta presupune harul lui Dumnezeu, iar pe lumea cealaltă viața veșnică, bucuria veșnică.

Iar dacă preotul va fi interesat mai în amănunt de un anume păcat, îl puteți mărturisi după cum v-o cere.

– *Mi-aș dori foarte mult să mă pocăiesc și să nu mai săvârșesc același păcat. Cum aș putea deprinde aceasta?*

– Pocăința depinde de dorința sinceră din inima noastră de a ne izbăvi de păcat. Ea începe când omul conștientizează că a răătăcit, că a trăit în păcat. Atunci se pocăiește și promite să nu mai trăiască în fărădelege. Prin pocăință el își orientează întreaga sa viață spre Dumnezeu. Nu se poate sluji la doi domni: nu-l putem promite lui Dumnezeu că nu vom mai greși și în același timp să-l mințim: „Încă puțin... și apoi mă voi îndrepta.”

La spovedanie, prin preot, Dumnezeu ne arată păcatele în mod văzut și ne dăruiește puterea harică în lupta cu patimile. Omul se ridică, prinde aripi. Iar cea mai mare minune este faptul că Dumnezeu învie sufletul nostru și omul renaște duhovnicește. De aceea pocăința este asemenea botezului.

– *Pregătindu-mă pentru spovedanie și apropiindu-mă, mă cuprinde neliniștea, graba și zic: „Vai, în urma mea este încă atâta lume!” Ce-aș putea face?*

– Pregătiți-vă pentru spovedania generală, începând încă din anii copilăriei, dar nu vă notați păcatele amănunțit, ci pe scurt.

Fiind la Lavra din Poceaevo, am avut ocazia să spovedesc și câte 100 sau mai mulți oameni în aceeași zi. Și atunci a trebuit să fac o regulă: să primesc o spovedanie cât mai concretă și asta

pentru a apuca să mai eliberez de păcate pe cineva, să mai aduc pe cineva pe calea mântuirii.

Atunci când omul nu știe ce păcate să numească, dar a venit cu inima deschisă spre a se pocăi în fața lui Dumnezeu, el este ajutat. Preotul enumeră păcatele, iar el răspunde foarte clar dacă le-a săvârșit sau nu. Ajutându-l să-și amintească păcatele, Dumnezeu Însuși îi șoptește păcatele săvârșite în copilărie. Deși credea că sunt demult uitate și că în copilărie a săvârșit numai greșeli, conștiința, trezindu-se la prima spovedanie, își amintește treptat toate păcatele săvârșite. Atunci rușinea ne înăbușă, lacrimile curg și-roaie, dar există dorința de eliberare în fața lui Dumnezeu...

Aceasta este o pocăință adevărată. După o asemenea spovedanie, omul simte chiar și fizic că sufletul său este mai ușor și începe prin a-și trece pe hârtie alte păcate săvârșite și a se pregăti de o nouă mărturisire. La început se controlează, ia seama la păcatele săvârșite în mod repetat și apoi încearcă să le evite. Mai înainte ar fi repetat anumite păcate, dar acum ține minte că va trebui să le mărturisească. Și se gândește, înainte de a-l face, că iarăși îl va cuprinde rușinea la spovedanie dacă-l va mai pomeni. Și nu-l mai săvârșește. Astfel începe lupta cu duhurile rele. Acesta este începutul pe calea mântuirii.

Viața duhovnicească trebuie să decurgă sub îndrumarea unui duhovnic experimentat. Acest

lucru e mai greu de realizat în parohiile unde slujește un singur preot și există lume multă și multe probleme. Dar dacă doriți să vă desăvârșiți, să deveniți ostași ai lui Hristos (chiar și trăind printre oameni obișnuiți), căutați-vă un duhovnic la mănăstire. Acolo sunt mulți preoți și ei vă acordă mai mult timp.

– Odată mi-am trecut pe hârtie toate păcatele și le-am dat preotului, iar el, fără s-o citească, a rupt-o și a zis: „Dumnezeu îți cunoaște păcatele.” Oare a avut loc spovedania?

– Dacă spovedania nu v-a fost citită, nici ascultată, înseamnă că ea nu a avut loc și ați rămas cu acele păcate. Spovedania nu s-a săvârșit ca Taină, chiar dacă acel preot v-a citit rugăciunea de dezlegare, el neștiind care sunt păcatele de care vă dezleagă și vă iartă. Poate ați scris acolo că ați omorât 100 de oameni, că ați împușcat un autobuz plin, iar el nici măcar nu știe de toate acestea. Poate ați pus o dinamită sub pod și ați săvârșit o diversiune în care au murit oameni și el nu știe. De fiecare dată spovedania se citește și se ascultă și abia după aceasta se citește deasupra capului rugăciunea de dezlegare. Doar atunci îi sunt iertate omului păcatele.

În ultimul timp mai ales, la spovedanie vin oameni care au luptat în Afganistan, Cecenia, Daghestan. Vin cei care au scăpat de închisoare, dar au pe conștiință jafuri, omoruri, acte de vio-

lență. Vin hoții profesioniști, ucigașii plătiți și cei care au săvârșit diversiuni. Pe aceștia îi chinuie conștiința, nepermițându-le să ducă o viață liniștită. Dacă un asemenea „bolnav” va merge la un „doctor” începător și îi va arăta rănilor inflamate, acela probabil că va spune: „Nu-i nimic, totul e în regulă!” Pe când un „doctor” cu experiență îi va deschide rana, o va curăța, o va bandaja și-i va prescrie un tratament...

Găsiți-vă un duhovnic în fața căruia să puteți să vă pocăiți cu adevărat și să vă eliberați sufletul de păcate.

– Ce poate face un om care spovedește mereu aceleași păcate, le urăște, luptă cu ele, însă, oricum, le repetă? Cum le poate învinge?

– Cel mai important lucru este ca omul să-și urască păcatul. Este esențial! Când nu iubim un păcat, atunci putem scăpa foarte repede de el.

Dumnezeu ne-a binecuvântat cu multe daruri, cum ar fi și darul mâniei. Auziți? Este un dar! Și acesta este pentru a ne mânia pe diavol, pe duhurile rele, în momentele în care suntem atacați de ele. Pe când noi am început să-l folosim spre păcat, înfuriindu-ne pe aproapele nostru. Ni s-a mai dat și darul râvnii pentru Dumnezeu. Însă noi nu râvnim după cele sfinte, ci râvnim la cele ale aproapeleului nostru.

Un alt dar este cel al dorului de nesăturat după Dumnezeu, după cele sfinte, dar noi l-am trans-

format în păcat, întrucât nu ne mai săturăm de farmecele acestei lumi. Cel mai important lucru este însă să ne îndreptăm și să urâm păcatul.

Pentru aceasta avem nevoie de voință. În tinerețile sale, Fericitul Augustin nu putea scăpa nicidecum de un păcat și, abia după ce a devenit un bărbat copt duhovnicește, a priceput de ce nu se putea izbăvi de acesta. Nu avea suficientă voință și dorința sinceră de a se elibera: „Eu mă rugam, Îl rugam pe Dumnezeu să mă izbăvească de păcat, dar în adâncul inimii parcă spuneam într-un fel: «Izbăvește-mă, Doamne, de păcat, dar nu acum, ci mai târziu. Acum sunt tânăr și vreau să mai trăiesc.»” Nu pronunța acestea cu voce tare, dar undeva, în subconștientul său, acest gând era prezent.

Simt nevoia să-mi spovedesc și păcatele din copilărie, însă, când mă apropiu de biserică, nu pot intra. Și chiar dacă reușesc să ajung la spovedanie, nicidecum nu mă pot spovedi până la capăt.

Odată, cineva mi-a povestit că nu reușea să spovedească un păcat de moarte. A intrat în biserică și i s-a părut că preotul se uita numai la el. Nicicum nu se putea pregăti de spovedanie. Acestea îi erau insuflate de diavol, pentru a nu se putea elibera de păcate.

Mergând la spovedanie, trebuie să ne gândim la faptul că venim la biserică pentru a ne mărturisi în fața lui Dumnezeu, și nu a preotului.

În mănăstiri sunt mai mulți preoți și la spovedanie intră mai mulți oameni deodată. Trebuie să încercăm să alegem unul care ar putea asculta toate păcatele noastre. Pentru a nu le uita, notați-le pe o foaie de hârtie și pe cele din tinerețe.

Luați seama că va veni ziua Înfricoșatei Judecăți și atunci păcatele noastre nemărturisite se vor descoperi în fața întregii lumi, în fața tuturor îngerilor, în fața sfinților și a oamenilor. Iată unde va fi rușine și groază! Ajungând în întuneric, vom plânge cu lacrimi de sânge, ne vom smulge părul de pe cap, dar nu ne vom mai putea întoarce în această viață pământească să facem pocăință și să aducem roade vrednice de ea.

În clipa în care omul se hotărăște să meargă la spovedanie, diavolul îi inspiră frică și-i întinde tot felul de curse. Dar să nu vă temeți! Să rețineți că, atunci când vă veți pocăi sincer, duhovnicul va simți mult mai mult respect și dragoste față de voi. Și spun acestea din proprie experiență. Căci uneori mă gândesc: „De ce mai stau să spovedesc, dacă nimeni nu mărturisește nimic?” Pe când, dacă omul vine să se spovedească cu sinceritate, atunci și el, și eu simțim doar bucurie. Măcar un om s-a trezit la viață!

Sfânta Scriptură spune că și cerul se bucură în clipa în care se pocăiește chiar și un singur păcătos.

– *Cum să ne pocăim pentru păcatele sodomice?*

– Luați îndreptarul pentru slujitorii Bisericii. Acolo găsiți toate întrebările pe care trebuie să le pună duhovnicul la spovedanie: „Sunteți căsătorit(ă)?” „V-ați cununat?” „Câți bărbați au participat?” „De ce naționalitate erau?” În momentul în care sufletul omului iese din trup, el trebuie să treacă prin vămile văzduhului, și acestea sunt 20 la număr. Cele mai înspăimântătoare sunt cea de-a 16-a – a desfrâului, a 17-a – a adulterului și a 18-a – a păcatelor sodomite. De aceste vămi pot trece doar persoane numărate. În Palestina existau patru orașe învecinate în care păcatele împotriva firii erau în floare. Pentru viciile lor erau cunoscute în mod deosebit două orașe: Sodoma și Gomora. Locuitorii acestora căzuseră atât de tare, încât nu mai știau de nici o restricție și piedică în calea satisfacției patimilor lor. Atunci din cer a pogorât foc de pucioasă și orașele au fost distruse. Ele zac acum pe fundul Mării Moarte, iar pe malurile acestei mări crește un copac interesant care se numește mărul sodomit. Roadele lui sunt atât de frumoase, încât mușcând din el dulceața îți rămâne pe buze, însă mai apoi simți o amărăciune de care nu mai poți scăpa. El a fost lăsat de Dumnezeu spre amintirea celor întâmpla-te, a păcatelor sodomite care ofereau o oarecare dulceață temporară, urmată îndată de amărăciunea de care în chinurile iadului nu te vei mai putea izbăvi niciodată.

Este foarte ușor să cazi în asemenea păcate. Stăpân peste aceste ispite este diavolul Asmodeu. El este tartorul dracilor desfrânați. Numărul lor este foarte mare și prin ispite ei ne înfățișează păcatele săvârșite de oameni. Se laudă cu faptul că foarte puțini sunt cei care, greșind astfel, se pocăiesc. Foarte puțini sunt cei care trec peste aceste încercări, pentru că se rușinează să le recunoască.

Dar cel care se pocăiește de aceste păcate trebuie să sufere, din cauza lor, anumite necazuri sau boli. Să nu cârtească atunci când este certat și să-I mulțumească lui Dumnezeu pentru toate. Numai așa își poate salva sufletul.

– Eu merg la biserică, mă pocăiesc, mă spovedesc, mă împărtășesc, dar simt că nu e totul așa cum ar trebui să fie de fapt. Căci conștiința mea tace, nu-mi descoperă păcatele, patimile. Ce-aș putea să fac?

– Lucrul cel mai important pe care l-ați putea face ar fi să vă spovediți pentru toate păcatele săvârșite de-a lungul vieții. Să vă amintiți tot, în măsura în care vă va permite memoria, pentru a dobândi o conștiință curată.

În momentul în care omul va fi mereu atent la cuvintele, faptele și gândurile sale, el se va elibera repede de păcate. Vocea conștiinței îl va avertiza cu putere de fiecare dată când va voi să săvârșească ceva prin care ar încălca poruncile lui

Dumnezeu. Dimpotrivă, omul care nu s-a pocăit pentru păcatele sale își nesocotește conștiința.

Dacă împliniți toate acestea și duceți o viață activă în Sfânta Biserică: vă spovediți, vă pocăiți, vă împărtășiți, vă rugați și participați la slujbe, atunci sunteți pe calea cea dreaptă. Important este faptul că doriți să vă desăvârșiți, să vă îndreptați. Altcineva, care își înăbușă vocea inimii, se comportă într-un mod total diferit: „Ei, ce-o să se întâmple dacă în timpul postului voi bea un pahar cu lapte sau voi mânca o bucată-că de salam?” Se începe de la cele de jos. Iisus spune: *Peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune* (Mt. 25, 20-22). Însă nefiind credincios peste puține, păcatul mic va da naștere unuia mai mare.

Trebuie să căutați un preot care să vă poată asculta când mergeți la el pentru o spovedanie generală. În parohii sunt puțini preoți: unul sau doi. La mănăstiri sunt mai mulți și dispun de mai mult timp. Pentru ei spovedania este o ascultare specială. S-ar putea să găsiți chiar un duhovnic care să vă îndrume pe calea mântuirii duhovnicești.

El va discuta cu dumneavoastră și vă va ajuta să vă descoperiți patimile ascunse. Dumneavoastră însă trebuie să învățați să nu ascundeți nimic în fața lui, căci păcatul nu este aur, ca să-l îngropi. El trebuie descoperit repede și scos din suflet, și atunci vocea conștiinței va fi auzită în orice ispită.

Citiți din *Viețile Sfinților* și vi se va zdrobi inima când veți compara viața dumneavoastră cu nevoințele lor. Veți vedea cât de curat trăiau ei și cum trăim noi. Asumați-vă vina pentru orice ispită și nu căutați vinovatul în altă parte, considerați-vă dator în fața lui Dumnezeu. Certitudinea omului că ar fi pe calea cea dreaptă nu-i este de folos, deoarece trebuie să ne asumăm neputința până la moarte, după cum spunea și Apostolul Pavel. Chiar dacă am săvârși fapte bune de dimineața până seara, tot nu trebuie să fim încrezuți în mântuirea noastră, căci doar lui Dumnezeu Îi sunt cunoscute toate.

– Eu am 87 de ani și nu pot ajunge la biserică, iar să mă împărtășesc apuc foarte rar. Cum aș putea de una singură să-mi petrec zilele care mi-au rămas, astfel încât să pot dobândi mântuirea?

Ce viață să ducă și cum se pot mântui oamenii singuratici și cei care trăiesc în condiții grele? Există oameni care nu s-au spovedit și nu s-au împărtășit niciodată în viață. Dar Dumnezeu a spus: *Dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi* (In 6, 53). Desigur, unui bătrân clipa trecerii la cele veșnice îi este foarte apropiată și pentru aceasta el trebuie să se pregătească.

Încă de când trăim pe pământ trebuie să ne unim cu Dumnezeu. Cu prima ocazie trebuie să ne spovedim și să ne împărtășim. Să ne amintim toate păcatele și să le scriem pe o hârtie, ca să nu

uităm ceva. Apoi să ne pocăim în fața lui Dumnezeu, în lipsa preotului, pentru păcatele săvârșite. Ar fi bine dacă vi s-ar săvârși Taina Sfântului Maslu. În acest fel, omului i se iartă și acele păcate pe care, din cauza slăbiciunii memoriei, le-a uitat și de care nu-și mai amintește. După aceea trebuie să-L primească pe Iisus Hristos în el, pentru că prin Sfintele Taine Însuși Hristos vine în om. Pentru un om nu există nimic mai presus decât a primi cu vrednicie Sfânta Împărtașanie. Iar dacă nu aveți prea des posibilitatea să chemați preotul acasă, rugați-vă neîncetat. În timpul rugăciunii, omul se unește cu Dumnezeu prin gândurile și inima sa. Când întrerupem rugăciunea, dăm acces liber diavolilor și, pe neobservate, ne unim cu iadul. De aceea Sfinții Părinți ne sfătuiesc să ne rugăm neîncetat.

Apostolul Pavel spune: *Rugați-vă neîncetat. Dați mulțumire pentru toate* (I Tes. 5, 17-18). Mai cu seamă nu trebuie să cârtim când suntem bolnavi și să nu învinuim pe nimeni. Bătrânii adeseori sunt iritați. Țineți minte: trebuie să vă abțineți, să nu dați frâu liber limbii și să-I mulțumiți lui Dumnezeu pentru toate.

Înțeleg că vă este greu. Dar, slavă lui Dumnezeu, ați trăit o viață și știți că trebuie să viețuiți după legile Bisericii. De aceea, mulțumiți-I lui Dumnezeu și vă bucurați.

Uneori, Dumnezeu nu-l ia din viața aceasta mult timp pe omul ajuns la bătrânețe. De ce? Pen-

tru că sufletul lui încă nu este pregătit. De aceea, trebuie să ne uscăm prin bolile pe care ni le-a îngăduit Dumnezeu, să trecem peste ele și să nu cârtim, să nu deznădăjduim. Atunci sfârșitul va fi cu adevărat unul creștinesc, nerușinos, și noi vom putea da răspuns bun în ziua Înfricoșatei Judecăți.

Omul credincios nu este niciodată singur. Dumnezeu, Maica Domnului și Îngerul păzitor îi sunt mereu aproape. Rugați-vă lui Dumnezeu și El vă va dăruia liniște sufletească. Maica Domnului se roagă în mod special pentru cel care și în chinuri îi slăvește numele.

Creștinii sunt membrii Bisericii universale. Ei întotdeauna merg la biserică și sunt buni prieteni cu alți creștini. Orice s-ar întâmpla, are cine să-i pomenească. Creștinii nu-și lasă bolnavii țintuiți la pat fără îngrijire, iar după moartea acestora se roagă lui Dumnezeu pentru odihna sufletelor lor și pentru iertarea păcatelor.

Atunci când ne simțim singuri și ne este greu, ar fi bine să deschidem Evanghelia. Citind din ea, vorbim cu Dumnezeu și, rugându-ne, de asemenea. Sufletul nostru dobândește astfel o mare liniște.

Când un om își adună multe materiale de construcție și își zidește o casă nouă, nu se mai îngrijește și de cea veche, ci lasă totul și se mută în casa nouă. Astfel se întâmplă și în viața noastră: părăsim lumea aceasta și trecem în cealaltă, care este una duhovnicească și la care suntem chemați.

– *Părinte, eu merg la biserică, mă spovedesc, dar deja de foarte mult timp sunt depresiv. Ce-aș putea face?*

– Important este să ne aducem aminte de toate păcatele, începând cu tinerețile noastre și să ne pregătim pentru o spovedanie generală. Trebuie să ne eliberăm sufletul, să scoatem afară toată mizeria care ne stânjenește viața. Căutați-vă un duhovnic căruia să-i puteți povesti despre starea dumneavoastră sufletească.

Și spovediți-vă, căci în timpul citirii deasupra capului a rugăciunii de dezlegare, prin preot Dumnezeu iartă păcatele și dăruiește puterea harică în lupta cu ele. Dumnezeu Se bucură pentru pocăința noastră, ne dăruiește harul Său și liniștea sufletească. Iar când cădeți din nou în această stare, deschideți Evanghelia și citiți din ea, căci Cuvântul lui Dumnezeu pătrunde în suflet și alungă întunericul, tristețea și deznădejdea.

Trebuie să vă obișnuiți ca, imediat după rugăciunea de dimineață, să citiți din Evanghelie și apoi să roștiți cu luare-aminte Rugăciunea lui Iisus de cel puțin 500 de ori. La început va fi mai greu, dar cu timpul vă veți obișnui și rugăciunea va curge. Sufletul are un mare folos din rostirea acestei rugăciuni. Întunericul, tristețea și deznădejdea vor trece, pentru că sunt doar halucinații drăcești. Pentru că omul păcătuia și cu trupul, și cu sufletul, acum pătimește din cauza lor.

Există halucinații drăcești din cauza invidiei celui rău, dar există și o astfel de boală cu substrat pur fiziologic, care apare atunci când omul este slăbit fizic. Dar dacă se va strădui să scape de ea, să se abțină și să nu permită acestui vulcan să răbufnească, înseamnă că el luptă, iar lupta aceasta este pe placul lui Dumnezeu.

– *Dacă, ajungând în fața preotului și rușinându-mă să enumăr toate păcatele mele, Îl voi ruga pe Dumnezeu: „Doamne, iartă-mă pe mine, mult păcătoasa”, oare îmi va ierta Dumnezeu păcatele pe care le spun în fața Lui?*

Desigur, noi trebuie să ne cerem mereu iertare în fața lui Dumnezeu și să ne pocăim. Însă astfel nu putem ști dacă ne-a iertat sau nu. El ne-a lăsat cele ce țin de viața duhovnicească pe pământ încredințând primei Sale Biserici, ucenicilor, Apostolilor Săi, puterea de a ierta și de a ține păcatele. Taina Spovedaniei vine de la Apostoli.

În ziua Înfricoșatei Judecăți, Dumnezeu ne va ierta toate păcatele, în afară de cele pentru care nu ne-am pocăit. Trebuie să lăsăm rușinea deoparte și să ne spovedim în fața slujitorului lui Dumnezeu. Căci prin rușine ard și păcatele noastre cele mai urâte. Trebuie să ne fie rușine să mai păcătuim, nu să ne pocăim. Dacă sunteți bolnavă și nu puteți merge la biserică, chemați preotul acasă. Căci noi nu cunoaștem clipa în care va veni moartea și trebuie să fim pregătiți pentru a o întâmpina în orice moment. Pocăința trebuie să fie plină de

curaj. Aici suntem în fața unui singur om, a preotului, în timp ce, la Înfricoșata Judecată, păcatele pentru care ne este rușine să ne pocăim acum vor răsună în fața tuturor sfinților și îngerilor. Atunci toată lumea le va afla. De aceea și diavolul ne îndeamnă să ne rușinăm de ele, ca să nu ne pocăim. Însă, atâta timp cât prin venele noastre mai curge sângele, cât inima ne mai bate în piept, cât mila lui Dumnezeu mai este cu noi, trebuie să ne spovedim toate păcatele, și vechi, și noi.

De ce ne este rușine când trebuie să mărturisim un păcat rușinos? Ne încurcă mândria: „Ce va gândi părintele despre noi?” Părintele spovedește zilnic o mulțime de oameni cu unele și aceleași păcate! Și va spune: „Iată, încă o oaie rătăcită s-a întors în turma lui Dumnezeu.”

Când omul își mărturisește păcatele fără a le menaja în vreun fel se îndurerează și plânge, iar preotul simte un adânc respect față de cel care se pocăiește.

Păcatele nu trebuie adunate în suflet ca într-o pușculiță. Cine are nevoie de ele? Iar când are loc o adevărată pocăință, și omul, și duhovnicul său dobândesc liniștea. *Și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește* (Lc. 15, 7). Venind în vizită la medic și spunându-i despre bolile mărunte, dar ascunzând-o pe cea mai periculoasă pentru viața noastră, putem muri. Rănile sufletești nu sunt mai puțin periculoase pentru viața noastră duhovnicească, pentru su-

fletul nostru, cu atât mai mult cu cât sufletul este mai de preț decât trupul.

Dar dacă am tănuțit păcatele rușinoase păstrând tăcerea asupra lor în mod conștient, atunci toate spovedaniile noastre n-au nici o valoare, căci Taina Spovedaniei nu s-a săvârșit cu adevărat. Toate păcatele mărturisite și nemărturisite au rămas în sufletul nostru și la acestea s-a mai adăugat încă unul: tănuțirea păcatelor la spovedanie. Referitor la aceasta, în *Îndreptar* scrie: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilință [...], iar de vei ascunde de mine ceva, să știi că toate păcatele îndoite le vei avea.” Pe preot îl poți minți, dar pe Dumnezeu nu. Dacă, după asemenea „spovedanii”, te vei împărtăși, atunci împărtășirea ta îți va fi spre osândă și pentru aceasta vei răspunde în mod deosebit la Judecata de Apoi.

– Oare îi sunt iertate unele păcate unui om care ajunge la râul Iordan și se cufundă în el?

– Nu se poate spune că odată cu cufundarea lui în Iordan, el a devenit fără de păcat. Pentru că sufletul se eliberează de păcate doar prin Taina Pocăinței, la spovedania în biserică, în momentul în care preotul citește rugăciunea de dezlegare deasupra capului celui ce se mărturisește. După Învierea Sa, Iisus li S-a arătat ucenicilor Săi și, suflând peste ei, a spus: *Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține,*

vor fi ținute (In 20, 22-23). Pe când, în cazul la care vă referiți dumneavoastră, omul a intrat în râul Iordan și s-a sfințit, ca atunci când se sfințește cu agheasmă, primind-o în trupul său, dar păcatele lui rămân până la Taina Spovedaniei.

– În ultimul timp, în presa scrisă au apărut destule articole despre bătrâni înduhovniciți. Ce este de fapt această „stăreție”? De ce poporul îi numește stareți pe foarte mulți părinți călugări?

– Odată cu apariția mănăstirilor au apărut și stareții: oameni sfinți, asceți care au primit daruri deosebite de la Dumnezeu. Ei au dobândit o experiență duhovnicească bogată, au învățat ce înseamnă smerenia, ascultarea, rugăciunea, cugetarea duhovnicească și faptele bune. Fiind călugări, și nu preoți, aceștia primeau pe lângă ei câțiva novici, pentru a-i hrăni cu cele duhovnicești. Ucenicii își descopereau gândurile lor stareților, se spovedeau și trăiau în deplină ascultare, ajungând astfel la o viață duhovnicească înaltă. Mai apoi, această formă de îndrumare a celor neexperimentați în ale duhovniciei a apărut și în rândul călugărilor din chinovii și chiar printre mirenii simpli. Taina Spovedaniei a rămas responsabilitatea preoților. Se știe că stareți au fost și Cuvioșii Serghie al Radonejului și Serafim de Sarov, și dreptul Ioan de Kronstadt, și mulți părinți din Mănăstirea Optina. Dumnezeu le-a dăruit un har deosebit, pentru a găsi cheia potrivită pentru ușa sufletului fiecărui om.

După revoluție, în Rusia au fost timpuri grele: se închideau mănăstirile, iar stareții erau condamnați, torturați, întemnițați, însă în popor a rămas necesitatea de a avea prin preajmă astfel de oameni, care erau adevărați îndrumători duhovnicești. Nu se știe dacă în vremurile noastre mai sunt stareți înduhovniciți de Dumnezeu la fel ca odinioară, însă cu siguranță Dumnezeu n-a părăsit lumea. Când Rusia va reînvia duhovnicește, acești stareți se vor descoperi. Cei care doresc să se sfătuiască cu un preot experimentat pentru a rezolva problemele din viața lor găsesc un astfel de duhovnic și-l numesc respectuos stareț.

Duhovnici există și în mănăstiri, și în parohii. Într-o parohie, orice preot este duhovnicul oamenilor care frecventează acea biserică parohială. Credincioșii îi cer binecuvântare pentru a boteza un copil, pentru a se căsători, pentru a se cununa. Oamenii se adresează preotului cu cucerție, iar acela săvârșește Tainele, îi împărtășește, îi prohodește, îi conduce spre lumea de dincolo.

– Prin ce se deosebește un stareț de un duhovnic, de un părinte duhovnicesc și de un preot simplu?

– În primul rând prin harismă, care este o dăruire harică deosebită. Atunci când starețul este îndrumat de Însuși Duhul Sfânt, acesta poate avea o funcție înaltă, dar și să îndrume sufletul

omului spre mântuire. El răspunde în totalitate de sufletul ucenicului său. Nu erau doar stareți, ci și starețe, care de asemenea aveau ucenice. Novicele își descopereau gândurile starețelor și se găseau sub ascultarea lor în totalitate.

Relația dintre „stareț” și „ucenic” nu s-a păstrat în zilele noastre. Există relații de tip părinte duhovnicesc – fiu duhovnicesc, când, prin consimțământul său, novicele ori mireanul se supune îndrumării duhovnicești a preotului și încearcă să-i îndeplinească sfaturile. La baza acestor relații stau recomandările, sfaturile, nu și obligația. Relațiile dintre un simplu preot și enoriașii săi se bazează, de asemenea, pe sfatul duhovnicesc și pe recomandări despre modul în care aceștia pot dobândi mântuirea. De cele mai multe ori, ele sunt adresate întregii enorii, și nu doar anumitor enoriași.

– Din scrierile Sfinților Părinți știm că, fără îndrumarea duhovnicească a unui duhovnic, călugării nu se pot mântui. Această condiție este oare obligatorie și pentru mireni? Este obligatoriu ca un mirean să aibă un duhovnic sau este de ajuns ca el să frecventeze biserica și să participe la Tainele ei?

– Orice mirean trebuie să aibă un duhovnic căruia să-i poată mărturisi viața sa. Așa a fost dintotdeauna: pentru suflet a existat preotul, iar pentru trup medicul și învățătorul. Fiecare fami-

lie trebuie să aibă un duhovnic, pentru a reuși să-și rezolve problemele din viață.

Se întâmplă ca la un preot să se spovedească toți care trăiesc în apropiere și frecventează acea biserică. Cineva care se gândea să se căsătorească s-a adresat preotului. Acesta l-a întrebat: „Dar prietenă ai?” „Am.” „Cine-i ea?” Atunci când tânărul și tânăra vin mereu să se spovedească la același preot, acesta îi cunoaște și îi poate sfătui dacă este potrivit sau nu să-și unească viețile.

– Cu ce calități trebuie să fie înzestrat un duhovnic?

– Pentru a fi duhovnic și a săvârși Taina Spovedaniei, preotul trebuie să aibă binecuvântare arhierească. El trebuie să fie smerit, să ducă o viață exemplară, să poată aprinde în sufletul celorlalți flacăra credinței și râvna pentru Dumnezeu.

Important este ca părintele duhovnic nu doar să ne trateze cu milă și cu laude, ci să ne și povățuiască, să ne taie voia în cele care nu ne sunt de folos, mândria și slava deșartă.

– Orice preot poate deveni duhovnic?

– Dumnezeu îl dăruiește pe fiecare cu darurile Sale: pe unul cu darul vorbirii, pe altul cu darul rugăciunii și așa mai departe. Cea mai grea ascultare este spovedania, fiindcă nu oricine poate să se ocupe de fiecare om în parte cu multă atenție, să-l ajute în a-și descoperi sufletul, să-l sfātu-

iască, să-i îndrume viața. Sunt unii care doar îl ascultă pe omul care se spovedește, nu-l întreabă nimic, iar uneori nici nu-i dau sfaturi, ci spun simplu: „Te iert, te dezleg” și omul pleacă nemulțumit. Cum a venit, așa pleacă.

– *În ce măsură ascultarea este aplicată în relația duhovnic-enoriaș? Oare mireanul trebuie să-și asculte întru totul duhovnicul?*

– Când preotul vorbește în conformitate cu Sfânta Scriptură, el trebuie ascultat. Dacă însă cuvintele sale sunt în afara celor scrise în Sfânta Scriptură și în învățăturile Sfinților Părinți și, în general, dacă sunt în contradicție cu duhul Bisericii, a-l asculta e periculos.

– *Cum se poate împăca libertatea cu ascultarea? Nu se lipsește oare omul de libertate ascultându-și părintele duhovnicesc?*

– Sfânta Scriptură spune că libertatea este în Duhul Sfânt: *Unde este Duhul Domnului, acolo este libertate* (II Cor. 3, 17). Când duhovnicul se conduce după Sfânta Scriptură, fiind călăuzit de Duhul lui Dumnezeu, el nu poate călca în picioare libertatea fiului său. În afară de aceasta, orice om poate alege să procedeze după cum îl sfătuiește duhovnicul sau după cum crede el.

Duhovnicul trebuie să cunoască puterile duhovnicești ale fiului său; să-și dea seama dacă acesta va putea pricepe ceea ce îi spune și dacă are vreo chemare, de exemplu, spre monahism.

Nici o persoană nu trebuie forțată să ia o decizie, mai ales atunci când omul vrea să se căsătorească, dar este sfătuit să urmeze calea monahală. Toate trebuie puse în acord cu formarea duhovnicească a fiului, cu starea lui.

– *După ce se conduc duhovnicii în îndrumarea fiilor lor? De unde iau cunoștințele? Care-i deosebirea dintre înțelepciunea duhovnicească și cea laică?*

– Înțelepciunea trebuie să fie atât duhovnicească, cât și laică, însă în special dăruită de sus. Pentru a primi această înțelepciune, orice preot trebuie să o ceară de la Dumnezeu prin rugăciune. De exemplu, înainte de a ține predica, el trebuie să-I ceară lui Dumnezeu: „Doamne, eu nu știu ce trebuie să vorbesc, îndrumă-mă Tu, dăruiește-mi înțelepciune.” Căci Dumnezeu Însuși a spus: *Cereți și vi se va da* (Lc. 11, 9).

Atunci când fiul său duhovnicesc îi adresează o întrebare (iar fiu este cel pe care preotul l-a întors la Dumnezeu, căruia îi este îndrumător și îi oferă hrană duhovnicească pentru a crește în acest sens), preotul trebuie să ceară răspunsul prin rugăciune de la Dumnezeu, apelând în același timp la experiența sa duhovnicească și cea din viața de zi cu zi, și ținând seama de formarea sufletească a celui ce întreabă. Dar și fiul, înainte de a merge la duhovnic, trebuie să se roage ca, prin preot, Dumnezeu să-i descopere voia Sa.

– Poporul îi preferă pe stareții văzători cu duhul. Mai există acum astfel de oameni? Și cum putem deosebi un stareț adevărat de unul fals?

– Cuviosul Serafim de Sarov spunea: „Ar fi bine dacă printre miile de nebuni s-ar găsi măcar un nebun pentru Hristos.” În vremurile de acum sunt foarte mulți falși oameni săraci cu duhul, a căror „înțelepciune” vine nu de la Dumnezeu, ci din patimile lor.

Asemenea oameni pot să descopere anumite păcate ascunse ale altora, chiar și să prezică ceva, să meargă desculți iarna. Însă toate acestea nu sunt de la Dumnezeu, ci doar farmece drăcești.

Cum se poate deosebi un stareț adevărat de unul fals? Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ne arată că cel mai important criteriu după care îi putem deosebi este smerenia: „Nu căutați un stareț clarvăzător, ci unul smerit, înțelept.” Falsul stareț va înrobi voia „fiului” său, făcându-l să-i slujească lui, mândriei sale, și nu lui Dumnezeu.

Neavând un stareț, nu neglijați duhovnicii. Sfinții Părinți și învățătorii Bisericii spun că va veni vremea în care nu vor mai exista îndrumători duhovnicești și oamenii vor trebui să se mântuiască singuri, citind din Sfânta Scriptură. Unii, citind această prorocie și neavând minte, vor renunța în general la îndrumarea duhovnicească și, chiar tunzându-se în monahism și fiind fii duhovnicești, vor susține: „Nu mă voi lăsa îndrumat decât de Sfinții Părinți, n-am nevoie

de nimeni.” Aceasta nu este decât o rătăcire. Trebuie să citim din toate, dar nu să refuzăm ajutorul duhovnicului, atunci când acesta ne învață cele bune și când povețele lui nu contrazic spusese Sfinților Părinți și ale Sfintei Biserici – mama noastră.

– Unii preoți cutează să ofere îndrumări asemenea stareților, cerând mirenilor ascultare oarbă. Ce părere aveți despre aceasta?

– Aici trebuie să dăm dovadă de discernământ duhovnicesc, căci mirenii nu sunt obișnuiți cu așa ceva. O astfel de ascultare nu poate fi aplicată decât în mănăstire, însă acum ea nu se mai practică, fiindcă nu mai există nici stareți înțelepți, nici ucenici adevărați. Mulți spun: „Ei... dacă ar mai fi un duhovnic asemenea Avvei Drotei, cu o viață ca a lui...” Desigur, ar fi foarte bine, dar acum nu mai există nici ucenici pe măsura avvei. Oamenii nu mai știu de ascultare, n-au pregătire și nu ar face față încercării.

– Cât de adevărat este faptul că Dumnezeu întoarce spre binele novicelui orice ascultare îndeplinită cu smerenie?

– Din scrierile Sfinților Părinți știm că, atunci când, prin înțelegerea cu duhovnicul său, novicele se lasă cu toată încrederea în mâinile lui și îndeplinește totul cu smerenie, Dumnezeu îl apără de căderi. Însă asemenea relații nu pot exista de-

cât în mănăstire și nu se referă la mireni, deoarece ei nu vor pricepe acestea. Pentru ei important este să primească binecuvântarea lui Dumnezeu pentru studii, căsătorie și serviciu.

– *Oare întotdeauna se merge pe calea binecuvântării primite de la duhovnic?*

– Nu neapărat. Preotul nu poate cunoaște întotdeauna voia lui Dumnezeu. De exemplu, el poate da binecuvântarea de a urma o facultate, pe când Dumnezeu știe că omului nu-i este de folos, fiindcă acolo el se va îndepărta de Dumnezeu și va pierde credința. Și atunci binecuvântarea nu se împlinește. Repet, cel mai important este ca omul care se găsește la nevoie să se roage cu multă înflăcărare înainte de a cere binecuvântarea lui Dumnezeu prin preot, pentru a-i descoperi voia Sa.

– *Există anumite reguli de comunicare a enoriașilor cu duhovnicul?*

– Cel mai important este să încercăm să păstrăm o relație echilibrată cu duhovnicul nostru; să nu ne avântăm spre extreme: să nu-l așezăm în locul lui Dumnezeu și să nu-i cerem imposibilul. Duhovnicul este și el un om, ca oricare dintre noi, și poate avea unele slăbiciuni, pe care trebuie să le acoperim cu dragoste.

Nimeni nu trebuie să uite că scopul principal al diavolului este să-l despartă pe duhovnic de

păstoriții săi, să întoarcă fiul împotriva duhovnicului său. Diavolul insuflă gânduri rele prin care încearcă să ne convingă că preotul nu este bun și că nu face totul ca la carte. Dacă omul îi dă ascultare, poate ajunge până la aceea că își pierde credința în duhovnic, se rupe de el, de Dumnezeu, de Biserică și devine ateu. Apoi poate începe să formeze o grupare în jurul său, a celor atei... Diavolul nu are stare și încearcă să înfăptuiască și pe pământ cele săvârșite de el în cer; prin oameni, el luptă neîncetat cu Dumnezeu. S-a dovedit încă din vechime că, atunci când avem cunoștință de un preot sfânt, este de ajuns ca cineva să ne spună despre acesta ceva de rău, că noi acceptăm această minciună și imediat ne schimbăm părerea despre el. Dar Apostolul Pavel a spus: *Pără împotriva preotului să nu primești, fără numai de la doi sau trei martori* (I Tim. 5, 19). Adevărații creștini trebuie să fie înțelepți și să priceapă că fără cârmaci nu se vor putea salva pe marea vieții. Cereți-I lui Dumnezeu un duhovnic, un păstor bun, care va putea să vă poarte prin viață spre portul liniștit al Împărăției lui Dumnezeu, ca ajungând acolo să-I poată spune: „Iată, eu și fiii pe care mi I-ai dat mie!”

– *Care este modul de a ne alege corect un duhovnic?*

– De obicei, oamenii iau contact cu preotul când ajung pentru prima dată la spovedanie. Ra-

reori se întâmplă s-o facă doar cu ocazia vreunei nunți, a unui botez sau a altui necaz (boală sau moarte).

Mulți din cei care doresc să se mântuiască merg la mănăstiri, la biserici. Unii se apropie de preot și-i spun: „Părinte, vă rog să-mi fiți duhovnic.” Oare trebuie să-i cerem aceasta? De exemplu, unui părinte de sânge n-o să-i adresăm niciodată cererea: „Fii tatăl meu!” Nimănui nu i-ar trece nici prin gând așa ceva. El este deja părintele nostru. Exact astfel stau lucrurile și în acest caz: dacă un anumit preot a ajutat un om să revină la credință și l-a îndrumat în problemele sale duhovnicești și în cele pământești și a început să-l poarte spre calea mântuirii, atunci el l-a înviat din morți și i-a dat viață pentru veacul viitor. Dacă omul va merge mereu la acesta, relația lor va deveni cea dintre un părinte și fiul său duhovnicesc. Și nu va mai fi cazul să întrebe: „Părinte, puteți fi duhovnicul meu?” Pentru că Însuși Dumnezeu îl va binecuvânta și-l va îndruma.

Pe vremea când viețuiam în lavra cu hramurile „Sfânta Treime” și „Sfântul Serghie”, la început nu cunoșteam pe nici unul din duhovnicii de acolo. Când voiam să mă spovedesc, mă duceam la cel care îmi ieșea primul în cale. Mă spovedeam, mă împărtășeam și plecam.

Mai târziu însă mi-am dorit să am un părinte duhovnicesc și doar unul. Înainte ne spovedeam la Catedrala Adormirea Maicii Domnului. Însă eu

m-am rugat în Lavra Sfânta Treime și am cerut lui Dumnezeu, Maicii Sale și Cuviosului Serghie: „Doamne, acum voi merge în locul în care se spovedește și fie ca primul preot care îmi va ieși în cale să-mi fie părinte duhovnicesc!” Am mers acolo, dar nu venise nici un preot. Apoi am văzut venind arhiereul, îmbrăcat în mantie, cu Evanghelia în mână și cu crucea și mi-a trecut prin minte o idee clară: „Iată-l pe părintele tău duhovnicesc!”

Mulți Îl încearcă pe Dumnezeu, lăudându-se și mândrindu-se în deșert cu duhovnicii lor. Ei spun: „La Lavra din Poceaevo duhovnicul meu este părintele cutare, în Pskov preotul Ivan Krestiankin, pe insula Zalit preotul Nicolae, iar la Lavra Sfântul Serghie preotul Naum. Un singur om se laudă cu atâția duhovnici, zicând că are la fiecare mănăstire câte un „părinte duhovnicesc”. Dar așa ceva este imposibil: te poți spovedi la ei în anumite situații, sau să le ceri să se roage pentru tine, pe când părinte duhovnicesc nu poate fi decât unul.

Alții Îl mai încearcă pe Dumnezeu și altfel. Ei întreabă:

– Părinte, vreau să-mi schimb apartamentul. Mă binecuvântezi?

Și preotul, gândindu-se, îi răspunde:

– Ei bine, schimbă-l, dar astfel încât biserica să-ți fie aproape. Dacă se aranjează totul și, desigur, dacă ai puteri, schimbă-l. Dumnezeu te va binecuvânta.

Dar credeți că se va liniști după aceasta? În nici un caz! Va merge și la preotul Nicolae, pe insulă.

– Părinte, vreau să-mi schimb apartamentul. Îmi dai binecuvântare?

Iar preotul poate spune: „Nu te binecuvân-tez.” Atunci el va merge la preotul Chiril, la preotul Naum sau la un alt preot, cu aceeași întrebare. Și începe să enumere preoții care i-au dat și care nu i-au dat binecuvântare și să cântărească. Sigur că aici nu mai există nici o binecuvântare de la Dumnezeu. Când iei binecuvântare, ți-ne minte că te-a blagoslovit Dumnezeu prin primul duhovnic. Încetează căutările și profanarea binecuvântărilor! Nu este cazul să mai cauți alți preoți, alte binecuvântări și să-L încerci pe Dumnezeu. Astfel se întâmplă aproape în orice situație. Chiar dacă preotul ne-a dat o binecuvântare care nu este după placul nostru, ci pentru smerirea noastră, Dumnezeu împlinește acestea spre folosul omului.

Cuprins

Ușile pocăinței deschide-mi mie.....	5
Pregătirea pentru spovedanie	21
Spovedania personală.....	25
Păcate împotriva Domnului Dumnezeu	44
Păcate împotriva aproapelui	49
Păcate împotriva propriei persoane.....	54
Curvia și preacurvia	57
Când nu este validă Taina Sfintei Spovedanii	68
Pregătirea pentru împărtășanie	71
În ce vă găesc, în aceea vă și judec	78
Rugăciune pentru părintele duhovnicesc către Domnul nostru Iisus Hristos.....	80
Rugăciune pentru părintele duhovnicesc către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu	82
Întrebări și răspunsuri despre spovedanie și despre relația cu preotul duhovnic	84

Părintele Ambrozie Iurasov, cunoscut încă de pe vremea comuniștilor ca un duhovnic cu experiență, a înființat în anii '90 la Iva-novo, pe lângă Catedrala Intrarea Maicii Domnului în Biserică, o obște de maici.

Ca duhovnic, pune un accent deosebit pe spoveda-nie, pe legătura sinceră și strânsă cu fiii duhovnicești, pe îndeplinirea poruncilor evanghelice, neacceptând atitudinea „călduță” față de mântuirea creștinilor de azi.

Predicator talentat, este invitat în cadrul unor emi-siuni creștine radiofonice și televizate; se remarcă printr-o bogată activitate publicistică pe teme apolo-getice, catehetice și omiletice.

Este binecunoscut în mediul bisericesc rus, putând fi numit un „Părinte Cleopa” al Rusiei de astăzi.

Prin scrierea de față, părintele Ambrozie pune la dispoziția cititorului îndrumări simple și precise pen-tru o cât mai deplină vindecare și curățire sufletească prin Sfânta Taină a Spovedaniei: recunoașterea bolilor sufletești ce ne macină, deschiderea față de duhovnic și înfrângerea falsei rușini sunt tratate limpede, practic, pe înțelesul tuturor. O carte de căpătâi despre unul din temeiurile esențiale ale vieții duhovnicești: împăcarea cu Dumnezeu prin mărturisirea păcatelor.

editura
Σοφία

www.sophia.ro

ISBN 978-973-136-177-2



9 789731 361772